

Ured za demokratske institucije i ljudska prava

BOSNA I HERCEGOVINA

PRIJEVREMENI IZBORI ZA PREDsjedNIKA REPUBLIKE SRPSKE

23. novembar 2025. godine

Specijalna izborna posmatračka misija ODIHR-a
Završni izvještaj

Varšava
13. maj 2026. godine

SADRŽAJ

I.	IZVRŠNI SAŽETAK.....	1
II.	UVOD I ZAHVALE	4
III.	OPĆI I POLITIČKI KONTEKST.....	5
IV.	IZBORNI SISTEM I PRAVNI OKVIR	6
V.	IZBORNA ADMINISTRACIJA	7
VI.	REGISTRACIJA BIRAČA	10
VII.	REGISTRACIJA KANDIDATA.....	11
VIII.	IZBORNA KAMPANJA.....	12
IX.	FINANSIRANJE KAMPANJE	15
X.	MEDIJI.....	17
XI.	RJEŠAVANJE IZBORNIH SPOROVA	20
XII.	POSMATRANJE IZBORA	22
XIII.	DAN IZBORA.....	23
	A. AKTIVNOSTI NAKON DANA IZBORA.....	24
XIV.	PREPORUKE	26
	A. PRIORITETNE PREPORUKE	26
	B. DRUGE PREPORUKE	27
	PRILOG I: REZULTATI IZBORA	29
	PRILOG II: SPISAK POSMATRAČA U MEĐUNARODNOJ IZBORNOJ POSMATRAČKOJ MISIJI	30
	O ODIHR-U	31

BOSNA I HERCEGOVINA
PRIJEVREMENI IZBORI ZA PREDsjedNIKA REPUBLIKE SRPSKE
23. novembar 2025. godine

Završni izvještaj Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a¹

I. IZVRŠNI SAŽETAK

Na poziv Centralne izborne komisije (CIK) Bosne i Hercegovine (BiH), Ured OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) uspostavio je Specijalnu izbornu posmatračku misiju radi praćenja prijevremenih izbora za predsjednika Republike Srpske (RS), održanih 23. novembra 2025. godine. Specijalna izborna posmatračka misija ODIHR-a ocijenila je usklađenost izbornog procesa s opredjeljenima i obavezama OSCE-a, drugim međunarodnim obavezama i standardima za demokratske izbore, kao i sa domaćim zakonodavstvom. Na dan izbora, Specijalnoj posmatračkoj misiji ODIHR-a pridružile su se delegacije Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope i Evropskog parlamenta.

U Izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima objavljenoj 24. novembra zaključeno je da su „na prijevremenim izborima za predsjednika Republike Srpske (RS) 23. novembra, kandidati slobodno vodili kampanje, ali su zbog nesrazmjerno povoljnijeg položaja vladajuće stranke kandidati imali nejednake mogućnosti. Tokom izbora su se čuli polarizirajući narativi o funkcijama institucija na državnom nivou i ulozi međunarodnih aktera u upravljanju zemljom, te su doveli do ograničene angažiranosti. Bez obzira na diskriminatorne zahtjeve u pogledu ispunjavanja uslova za kandidaturu, registracija kandidata je bila inkluzivna. Pripreme za izbore su se općenito odvijale profesionalno, usprkos ozbiljnim organizacijskim i budžetskim izazovima koji su dodatno opteretili ograničene operativne kapacitete izborne administracije. Iako je okruženje tokom kampanje bilo otvoreno, kombinirani uticaj zloupotrebe javnih resursa, prednosti javne funkcije i ukidanja javnog finansiranja doveli su do neravnopravne izborne utrke. Ograničen broj plaćenih oglasa i uredničkog sadržaja u privatnim medijima, uz izostanak debata i neproporcionalno izvještavanje o kandidatu vladajuće stranke u programima javnog emitera Republike Srpske, negativno su uticali na sposobnost birača da donesu informisanu odluku o glasanju. Na ograničenom broju posjećenih biračkih mjesta, proces glasanja je bio profesionalan, dobro vođen i uredan.“

Dana 28. avgusta 2025. godine, Centralna izborna komisija (CIK) raspisala je prijevremene izbore za predsjednika Republike Srpske za 23. novembar, nakon što je Sud BiH osudio bivšeg predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika, a CIK potom oduzeo njegov mandat. Izbori su održani u okolnostima sve dubljih institucionalnih neslaganja između entitetskih i državnih organa vlasti, uz kontinuirano osporavanje državnih institucija i OHR-a. Iako su bivši predsjednik Republike Srpske g. Dodik i Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) u početku pozivali relevantne aktere da ne učestvuju na izborima, kasnije su odustali od prvobitnog stava.

Pravni okvir pruža adekvatnu osnovu za provođenje demokratskih izbora. Određeni broj ranijih preporuka ODIHR-a proveden je kroz opsežne izmjene i dopune Izbornog zakona BiH koje je OHR nametnuo u martu 2024. godine, uključujući revidiranje sistema imenovanja biračkih odbora radi jačanja njihove nepristrasnosti, unapređenje propisa o zloupotrebi javnih sredstava i kršenju pravila tokom kampanje, rokove za rješavanje sporova, kao i unapređenje izvještavanja o finansiranju kampanja. Međutim, nekoliko ranijih preporuka ODIHR-a još uvijek nije provedeno, uključujući one koje se odnose na aktivno i pasivno biračko pravo, sveobuhvatne propise o zloupotrebi javnih

¹ Engleska verzija ovog izvještaja jedini je zvanični dokument. Nezvanični prijevod dostupan je na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

sredstava, učešće žena, transparentnost procesa rješavanja izbornih sporova, efikasne sankcije za kršenje pravila finansiranja kampanja i efikasan nadzor.

Izbore su provodili Centralna izborna komisija (CIK), 64 općinske izborne komisije (OIK) i 2.350 biračkih odbora. CIK je održavao redovne sjednice koje su bile otvorene za posmatrače i prenošene uživo putem interneta, a snimci su također bili dostupni na internet platformama CIK-a. Izborna administracija svoje je dužnosti obavljala profesionalno; međutim, suočila se s poteškoćama u pogledu ispunjavanja određenih rokova. Razlog tome bili su kašnjenje u isplati budžetskih sredstava namijenjenih CIK-u i pravni sporovi u postupcima javnih nabavki, što je dodatno opteretilo ionako ograničene operativne kapacitete Komisije uslijed dugotrajnog nedostatka stalno zaposlenog osoblja na mnogim ključnim pozicijama u Sekretarijatu. Ukupni nivo povjerenja relevantnih aktera u nezavisnost i nepristrasnost izborne administracije razlikovao se, a posebno je bio nizak kada je riječ o biračkim odborima zbog njihovog ranijeg lošeg rada i potvrđenih nepravilnosti na prethodnim izborima.

Pravo glasa imaju svi građani stariji od 18 godina sa prijavljenim stalnim prebivalištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu, te oni koji su se opredijelili da glasaju za institucije entiteta Republika Srpska. Tokom godine, kao i prije izbora, birači imaju dovoljno mogućnosti da provjere svoje podatke na biračkim spiskovima i zatraže ispravke. Na konačnom biračkom spisku, koji je zaključen 3. novembra, nalazila su se 1.264.364 birača sa pravom glasa. Iako sveobuhvatnost Centralnog biračkog spiska nije dovođena u pitanje, zabrinutost izaziva veliki broj preminulih osoba i građana koji, uprkos tome što žive u inostranstvu, i dalje imaju prijavljeno prebivalište u zemlji..

Da bi se kandidovali za predsjednika Republike Srpske, građani koji su registrovani birači moraju imati stalno prebivalište u RS-u i moraju se izjasniti kao pripadnici jednog od tri konstitutivna naroda. Takvi diskriminatorni zahtjevi prema građanima koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici nijednog od tri konstitutivna naroda suprotni su obavezama OSCE-a i međunarodnim standardima. Proces registracije bio je inkluzivan; CIK je ovjerio svih šest nominovanih kandidata. Sudu je podnesena žalba na ovjeru kandidata SNSD-a, a apelant je tvrdio da je zahtjev potpisalo neovlašteno lice, s obzirom na osuđujuću presudu protiv g. Dodika

Kampanju je bila konkurentska, a kandidati su mogli slobodno voditi kampanju. Međutim, kandidat kojeg je podržavala vladajuća stranka imao je neprimjerenu prednost zbog obavljanja javne funkcije, koja se, između ostalog, ogledala u zloupotrebi javnih resursa i pritisku na zaposlene u javnom sektoru. Politički akteri širom političkog spektra uglavnom nisu pokazivali spremnost za aktivnije uključivanje u prijevremene izbore, koje su neke stranke smatrale nametnutim od strane organa vlasti BiH i OHR-a, kao i značajnim finansijskim opterećenjem uoči izbora 2026. godine. Kampanja je bila usmjerena na pitanja nacionalnog identiteta i položaja entiteta unutar državne strukture, te se nije bavila širim socijalnim i ekonomskim pitanjima.

Izborni zakon BiH ne reguliše na adekvatan način vođenje kampanje putem interneta i društvenih mreža. Dva vodeća kandidata koristila su te platforme kako bi predstavili poruke i aktivnosti u okviru svojih kampanja. Ton online kampanje je uglavnom bio neutralan, ali je SNSD u nekim slučajevima pribjegavao korištenju zapaljive retorike i negativnih poruka. Objavljivanje plaćenih oglasa na društvenim mrežama putem marketinških agencija koje su koristile privatne, umjesto stranačkih naloga, umanjilo je transparentnost u pogledu toga ko stoji iza oglasa kojima se pružala podrška dvojici vodećih kandidata.

Iako su žene bile dobro zastupljene u općinskim izbornim komisijama, čineći 46 posto njihovog članstva, samo su 2 od 7 članova CIK-a žene, što je ispod zakonom propisane rodne kvote. Na ovim izborima nije se kandidovala nijedna žena; učešće žena u kampanji bilo je ograničeno, a programi kandidata nisu se bavili rodnim pitanjima.

Uprkos izmjenama i dopunama iz 2024. godine, regulatorni okvir za finansiranje kampanja ne osigurava transparentnost i odgovornost, a dugogodišnje preporuke ODIHR-a još uvijek nisu provedene. Kao odgovor na odluku OHR-a o obustavi finansiranja vladajućih stranaka u RS-u, Narodna skupština Republike Srpske je ukinula finansiranje svih stranaka iz entitetskog budžeta, čime je opozicija ostala bez finansijskih sredstava. Iako zakon propisuje ograničenja u pogledu donacija i troškova, kao i obavezu izvještavanja, vođenje kampanje od strane trećih lica nije regulisano. Kandidati su blagovremeno dostavili privremene finansijske izvještaje, koje je CIK objavio u zakonskom roku, ali se činilo da ne prikazuju stvarne troškove kampanje. CIK ima mandat da nadzire finansiranje kampanja, ali nema dovoljno resursa, što umanjuje efikasnost nadzora.

Medijska scena u Republici Srpskoj je raznolika, ali podijeljena duž stranačkih linija, dok nedostatak transparentnosti u pogledu vlasništva može dovesti do političkog uticaja na izvještavanje. Sloboda izražavanja je zagarantovana, ali ponovno kriminaliziranje klevete, u kombinaciji s prijetnjama medijima i izolovanim fizičkim napadima, negativno utiče na medijsko okruženje. U skladu sa zakonom, i Radio-Televizija Bosne i Hercegovine (BHRT) i Radio-Televizija Republike Srpske (RTRS) osigurale su kandidatima besplatan medijski prostor tokom kampanje, ali nisu svi kandidati iskoristili tu mogućnost. RTRS nije organizovao nijednu debatu, a nijedan kandidat nije prihvatio učešće u debatama koje je organizovao BHRT, što je, zajedno s ograničenim brojem plaćenih oglasa emitovanih u privatnim medijima, umanjilo mogućnost birača da donesu odluku na osnovu potpunih informacija. RTRS je u svom izvještavanju pokazao jasnu pristrasnost u korist vladajuće stranke. Regulatorna agencija za komunikacije nije vršila monitoring medijskog sadržaja povezanog s izborima, navodeći nedostatak kapaciteta i ljudskih resursa.

Prigovori se mogu podnijeti CIK-u i Sudu BiH. CIK je razmatrao prigovore na javnim sjednicama i uglavnom u zakonom propisanim rokovima, ali njegova javno dostupna baza podataka o prigovorima nije uvijek bila ažurirana. Građanski posmatrači ne mogu podnositi prigovore CIK-u, ali mogu dostavljati informacije na osnovu kojih CIK može pokrenuti postupak po službenoj dužnosti. Prije dana izbora, CIK je razmotrio oko 60 navodnih nepravilnosti i u pojedinim slučajevima izrekao novčane kazne kandidatima. Većina sporova odnosila se na vođenje kampanje prije njenog zvaničnog početka, zloupotrebu javnih resursa, govor mržnje i imenovanja predsjednika biračkih odbora. Iako zakon propisuje hitno rješavanje sporova, naponi usmjereni na jačanje nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa bili su nedovoljni, što je uticalo na povjerenje javnosti.

Zakonom je propisano posmatranje izbora i posmatračima omogućen pristup cjelokupnom izbornom procesu. CIK je na inkluzivan način akreditovao 529 građanskih posmatrača, 100 međunarodnih posmatrača i 25 posmatrača koje su imenovali kandidati. Općinske izborne komisije su akreditovala 4.243 posmatrača iz političkih subjekata. Iako organizacije građanskih posmatrača uglavnom nisu bile ometane u obavljanju svojih aktivnosti, u nekoliko slučajeva prijavljene su poteškoće u pristupu pojedinim općinskim izbornim komisijama tokom predizbornog perioda, kao i biračkim mjestima na dan izbora. Nekoliko posmatrača Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a također je nailazilo na poteškoće u obavljanju svojih aktivnosti na dan izbora, što ukazuje na nedovoljno poznavanje procedura među članovima biračkih odbora.

U skladu sa metodologijom ODIHR-a za izborne posmatračke misije, članovi misije nisu vršili sistematski niti sveobuhvatno posmatranje procesa glasanja, brojanja glasova i utvrđivanja rezultata. U ograničenom broju posjećenih biračkih mjesta, proces je ocijenjen kao profesionalan, dobro organizovan i uredan. Međutim, tajnost glasanja nije uvijek bila osigurana zbog unutrašnjeg rasporeda prostorija na biračkim mjestima i položaja glasačkih kabina. U većini posjećenih prostorija za glasanje nije omogućen pristup osobama s invaliditetom.

Ubrzo nakon zatvaranja biračkih mjesta, CIK je objavio preliminarne rezultate, čime je unaprijeđena transparentnost i odgovornost izbornog procesa. Glavni opozicioni kandidat nije prihvatio izborni

rezultat. CIK je po službenoj dužnosti naložio grafološko vještačenje potpisa na biračkim spiskovima na više od 145 biračkih mjesta u 19 općina, provjeru glasačkih listića iz mobilnih glasačkih kutija i kontrolno brojanje rezultata sa 76 biračkih mjesta u šest izbornih jedinica. CIK je 15. decembra objavio utvrđene izborne rezultate i po službenoj dužnosti naložio ponovno brojanje glasova na dodatnih 57 biračkih odbora u šest izbornih jedinica. Zakon ne propisuje jasne i objektivne kriterije za kontrolno brojanje ili ponovno brojanje koje CIK nalaže po službenoj dužnosti, čime se Komisiji daju široka diskreciona ovlaštenja bez dovoljno zaštitnih mehanizama protiv proizvoljnog odlučivanja. Nakon toga, CIK je poništio izbore na 136 biračkih mjesta u 17 izbornih jedinica i zakazao ponovljeno glasanje za 8. februar 2026. godine. Konačni rezultati objavljeni su 13. februara 2026. godine, uz ukupnu izlaznost birača od 35,77 posto.

Ovaj izvještaj sadrži niz preporuka s ciljem daljnjeg usklađivanja izbora u Bosni i Hercegovini s opredjeljenima i obavezama OSCE-a i drugim međunarodnim obavezama i standardima za demokratske izbore. Prioritetne preporuke odnose se na osiguravanje nezavisnosti i operativne efikasnosti izborne administracije, unapređenje transparentnosti i tačnosti biračkog spiska, regulisanje online kampanje, jačanje nadzora nad finansiranjem kampanje, osiguravanje jednake medijske zastupljenosti kandidata i povećanje efikasnosti rješavanja izbornih sporova. ODIHR ostaje spreman pružiti podršku nadležnim organima u unapređenju izbornog procesa i provedbi preporuka sadržanih u ovom i prethodnim izvještajima.

II. UVOD I ZAHVALE

Na poziv Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, te na osnovu preporuke Misije za procjenu potreba provedene od 22. do 25. septembra 2025. godine, Ured OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) uspostavio je 28. oktobra Specijalnu izbornu posmatračku misiju.² Specijalnu izbornu posmatračku misiju, koju je predvodio Mátyás Eörsi, činilo je 11 eksperata sa sjedištem u Banjoj Luci i četiri regionalna analitičara raspoređena u timovima od po dvije osobe širom Republike Srpske. Šesnaest članova misije, iz 11 država učesnica OSCE-a, ostalo je u Bosni i Hercegovini do 28. novembra kako bi pratili aktivnosti nakon dana izbora.

Na dan izbora, Specijalnoj izornoj posmatračkoj misiji ODIHR-a pridružile su se delegacije Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope (Kongres) i Evropskog parlamenta (EP). Sve institucije uključene u aktivnosti posmatranja izbora podržale su Deklaraciju o principima za međunarodno posmatranje izbora iz 2005. godine. Delegaciju Kongresa predvodio je Bernd Vöhringer, dok je na čelu delegacije EP-a bio Sérgio Humberto. Na dan izbora širom zemlje bilo je raspoređeno 38 posmatrača iz 25 zemalja, uključujući 21 posmatrača ODIHR-a, 16 članova delegacije Kongresa i šest članova delegacije EP-a. Žene su činile 53 posto posmatrača.

Specijalna izborna posmatračka misija vršila je ocjenu usklađenosti izbornog procesa sa opredjeljenjima i obavezama OSCE-a i sa drugim međunarodnim obavezama i standardima demokratskih izbora, kao i sa državnim zakonodavstvom. U skladu s ODIHR-ovom metodologijom za izborne posmatračke misije, članovi misije nisu vršili sistematsko niti sveobuhvatno posmatranje procesa glasanja, brojanja glasova i utvrđivanja rezultata. Članovi misije su na dan izbora posjetili ograničen broj biračkih mjesta. Ovaj Završni izvještaj slijedi Izjavu o preliminarnim nalazima i zaključcima koja je objavljena na konferenciji za štampu u Banja Luci 24. novembra 2025. godine.³

² U [Izveštaju Misije procjene potreba ODIHR-a](#) navodi se: „Iako bi, imajući u vidu utvrđene potrebe, upućivanje sveobuhvatne Izborne posmatračke misije, uključujući dugoročno i kratkoročno angažovane posmatrače, bilo opravdano, veliki broj istovremenih aktivnosti povezanih s izborima, zajedno s ljudskim i finansijskim resursima već angažovanim za izbore na državnom nivou, učinio je upućivanje takve misije neizvodivim u okviru postojećih resursa.“

³ Vidjeti prethodne ODIHR-ove [Izveštaje](#) o izborima u Bosni i Hercegovini.

Specijalna izborna posmatračka misija ODIHR-a želi zahvaliti vlastima Bosne i Hercegovine na pozivu za posmatranje izbora i Centralnoj izbornoj komisiji (CIK) na pomoći. Također zahvaljuje drugim državnim, entitetskim i lokalnim institucijama, političkim strankama, medijima i organizacijama civilnog društva, kao i predstavnicima međunarodne zajednice na saradnji.

III. OPĆI I POLITIČKI KONTEKST

Prema Ustavu iz Općeg okvirnog sporazuma za mir iz 1995. godine, poznatog kao Daytonski mirovni sporazum, Bosna i Hercegovina se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.⁴ Ustav Bošnjacima, Hrvatima i Srbima daje status „konstitutivnih naroda“. Građani se također mogu izjasniti kao „Ostali“, identificiranjem s nekom drugom etničkom grupom ili izborom da se ne povezuju ni sa jednom grupom.⁵ Daytonskim mirovnim sporazumom također je uspostavljen Ured visokog predstavnika (OHR), međunarodno tijelo koje je zaduženo za nadgledanje provedbe civilnih aspekata mirovnog dogovora. OHR je 1997. godine dobio ovlaštenja da „donosi obavezujuće odluke“ i „poduzima mjere protiv javnih zvaničnika kako bi osigurao efikasno funkcionisanje državnih institucija“.⁶

Na općim izborima 2022. godine, Milorad Dodik, lider Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD), ponovo je izabran za predsjednika Republike Srpske. Nakon optužbi za izbornu prevaru, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (CIK) je izvršila kontrolno brojanje svih glasova za predsjedničke izbore u RS; rezultati kontrolnog brojanja nisu uticali na ishod izbora. Od 2023. godine, Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) kontinuirano donosi zakone, odluke i zaključke kojima se osporavaju ovlasti institucija na državnom nivou i OHR-a, a koje su OHR i Ustavni sud BiH poništili.⁷

CIK je 28. avgusta 2025. godine raspisao prijevremene izbore za predsjednika RS-a za 23. novembar nakon što je Sud BiH osudio bivšeg predsjednika RS-a Milorada Dodika, a CIK mu nakon toga oduzeo mandat.⁸ Izbori su se održali u kontekstu sve dubljih institucionalnih neslaganja između entitetskih i državnih organa vlasti, uz stalno osporavanje državnih institucija i OHR-a. Mnogi su ove izbore smatrali dvostrukim testom otpornosti ustavnog okvira BiH, ali i sposobnosti vladajućeg SNSD-a i g. Dodika da zadrže lidersku poziciju uoči općih izbora 2026. godine.

Ubrzo nakon presude, Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) donijela je zaključke kojima se odbacuje osuđujuća presuda protiv g. Dodika, kao i poziv na prijevremene izbore, i nalaže institucijama Republike Srpske i političkim akterima da se uzdrže od aktivnosti vezanih za provedbu

⁴ Uz to, Brčko Distrikt ima poseban status pod direktnim državnim suverenitetom. Svaki od dva entiteta ima različit etnički sastav, kao i visok stepen autonomije, uključujući svoj ustav, političku strukturu, upravljačke institucije, administrativna i pravosudna tijela.

⁵ Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina prepoznaje 18 nacionalnih manjina.

⁶ Vidjeti pod [Zaključci Bonske konferencije o provedbi mira](#).

⁷ To uključuje Zakon o neprimjenjivanju Zakona i zabrani djelovanja vanustavnih institucija BiH, Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću RS, Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika RS, Zakon o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija i Odluku o mjerama i zadacima proisteklim iz neustavnih odluka i postupaka vanustavnih institucija BiH.

⁸ Dana 26. februara 2025. godine, bivši predsjednik Republike Srpske, g. Dodik, je osuđen na godinu dana zatvora i izrečena mu je šestogodišnja zabrana obavljanja javne funkcije zbog suprotstavljanja odlukama OHR-a, na osnovu krivičnog djela (član 203.a Krivičnog zakona) koje je uveo OHR u julu 2023. godine. Presudu je potvrdilo vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH 12. juna. Sud je kasnije zatvorsku kaznu preinačio u novčanu. Dana 6. avgusta CIK je oduzeo mandate g. Dodiku.

izbora.⁹ Narodna skupština Republike Srpske je također donijela odluku o raspisivanju referenduma za 25. oktobar, koji nije održan.¹⁰ Nakon ostavke premijera Republike Srpske, Narodna skupština Republike Srpske je potvrdila imenovanje g. Save Minića za premijera, na prijedlog g. Dodika. Nakon toga je Ustavni sud BiH donio privremenu mjeru kojom je stavio van snage određene dijelove zaključaka Narodne skupštine Republike Srpske, navodeći mogućnost nastanka nepopravljive štete, te zabranio institucijama i zvaničnicima Republike Srpske da postupaju po tim zaključcima do donošenja konačne odluke, koja je donesena nakon izbora (vidjeti *Rješavanje izbornih sporova*).¹¹

G. Dodik je prvobitno najavio da će njegova stranka bojkotovati izbore. Međutim, Narodna skupština Republike Srpske je 24. septembra povukla sporne dijelove svojih zaključaka i pozvala političke stranke da individualno odluče o svom učešću na izborima. Narodna skupština Republike Srpske je 18. oktobra stavila van snage nekoliko zakona koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine proglasio neustavnim.¹² Nadalje, potvrđeno je imenovanje gđe Ane Trišić-Babić za vršiteljicu dužnosti predsjednika Republike Srpske.¹³ Nedugo nakon povlačenja spornih zakona, SAD su ukinule sankcije protiv g. Dodika i drugih javnih zvaničnika i pravnih lica u Republici Srpskoj.¹⁴ Tužilaštvo BiH je potom obustavilo istragu protiv g. Dodika zbog „napada na ustavni poredak“.¹⁵ Ustavni sud BiH je odbacio apelacije g. Dodika vezano za osuđujuću presudu protiv njega i oduzimanje mandata.¹⁶

IV. IZBORNI SISTEM I PRAVNI OKVIR

Predsjednik Republike Srpske se bira direktno na mandat od četiri godine. Bira se kandidat koji dobije najveći broj glasova, dok se dva kandidata iz reda ostala dva konstitutivna naroda sa najvećim brojem glasova biraju za potpredsjednike. Pravni okvir ne reguliše prijevremene izbore za pojedinačno upražnjeno mjesto predsjednika ili potpredsjednika. Shodno tome, CIK je kroz svoje Uputstvo pojasnio da će na ovim prijevremenim izborima predsjednik biti biran iz reda konstitutivnog naroda koji nije zastupljen u potpredsjedničkim funkcijama. Mandat novoizabranog predsjednika trajat će do oktobra 2026. godine, kada su planirani naredni opći izbori.

⁹ Vidjeti [Zaključke Narodne skupštine Republike Srpske](#) od 22. augusta 2025. godine povodom Informacije o odluci CIK-a o prestanku mandata predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika.

¹⁰ Referendumsko pitanje bi glasilo: “Da li prihvatate odluke neizabranog stranca Christiana Schmidta i presude neustavnog Suda BiH izrečene protiv predsjednika Republike Srpske, kao i odluku CIK-a o oduzimanju mandata predsjedniku Republike Srpske Miloradu Dodiku?” G. Dodik je 6. oktobra javno najavio odlaganje referenduma za 9. januar 2026.

¹¹ Privremena mjera izrečena je 10. septembra, na osnovu zahtjeva koji su podnijeli Denis Bećirović, član Predsjedništva BiH, i 14 članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH. Sud je 27. novembra poništio određene dijelove zaključaka, uključujući one kojima se odbacuju odluke državnih institucija i nalaže priprema rezolucije o samoopredjeljenju.

¹² Vidjeti [listu povučenih zakona](#) na web stranici Narodne skupštine Republike Srpske.

¹³ Ustavom RS nije propisano kako se predlaže i imenuje vršilac dužnosti predsjednika, osim u slučajevima privremene spriječenosti kada predsjednik može ovlastiti potpredsjednika. Gđu Trišić-Babić je predložila grupa delegata u NSRS-u. Pitanje ustavnosti imenovanja VD predsjednika RS navodno čeka na odluku Ustavnog suda Republike Srpske

¹⁴ Vidjeti [saopćenje Ureda za kontrolu imovine stranaca Ministarstva finansija SAD-a \(OFAC\) od 29. oktobra 2025. godine](#).

¹⁵ Vidjeti [Odluku Tužilaštva BiH od 30. oktobra 2025. godine](#) o obustavljanju istrage protiv g. Dodika.

¹⁶ Vidjeti [objavu Ustavnog suda BiH](#). Ustavni sud je odbacio apelaciju na osuđujuću presudu Suda BiH kao neosnovanu, navodeći da nije došlo do kršenja prava apelanta na pravično suđenje, a presuda je zasnovana na zakonskim i jasno formulisanim pravnim osnovama; sud je naveo i da sigurnosne mjere ispunjavaju zahtjeve u pogledu pristupačnosti i predvidljivosti. Sud je odbacio apelaciju na oduzimanje mandata kao nedopuštenu, navodeći da su navodi iz apelacije nespojivi s Ustavom.

Bosna i Hercegovina je potpisnica glavnih međunarodnih i regionalnih instrumenata koji se odnose na demokratske izbore, a pravni okvir pruža adekvatnu osnovu za provođenje demokratskih izbora.¹⁷ Veći broj ranijih preporuka ODIHR-a ispunjen je opsežnim izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH koje je nametnuo OHR u martu 2024. godine, uključujući revidiranje sistema imenovanja biračkih odbora s ciljem jačanja njihove nepristrasnosti, unapređenje regulative o zloupotrebi javnih resursa od strane nosilaca izvršnih funkcija i kršenju pravila kampanje, produženje rokova za podnošenje i razmatranje prigovora, kao i unapređenje izvještavanja o finansiranju kampanje.¹⁸ Međutim, nekoliko drugih ranijih preporuka ODIHR-a i dalje nije provedeno, uključujući one koje se odnose na aktivno i pasivno biračko pravo, sveobuhvatnije regulisanje zloupotrebe javnih resursa, učešće žena, transparentnost procesa rješavanja izbornih sporova, odvratajuće kazne za kršenja finansiranja kampanje, kao i efikasan nadzor.

Potrebno je provesti sveobuhvatnu reviziju pravnog okvira, u skladu s ranijim preporukama, kako bi se ispunile sve preostale preporuke ODIHR-a i otklonile postojeće nedosljednosti. U skladu s obavezama OSCE-a i najboljim primjerima iz međunarodne prakse, takva revizija trebala bi biti otvorena, inkluzivna i zasnovana na konsultacijama, te provedena dovoljno prije održavanja izbora.

V. IZBORNA ADMINISTRACIJA

Izborima je upravljala trostepena struktura koju predvodi CIK, a čine je 64 općinske izborne komisije i 2.350 biračkih odbora.¹⁹ Prema zakonu, sastav izbornih tijela na svim nivoima mora odražavati etnički sastav njihovih izbornih jedinica. Iako su žene bile dobro zastupljene u općinskim izbornim komisijama, čineći 46% njihovog članstva, samo 2 od 7 članova CIK-a su žene, čime nije zadovoljena zakonski propisana rodna kvota.²⁰

CIK je stalno nezavisno tijelo nadležno za regulisanje i nadgledanje izbornog procesa. Članove CIK-a imenuje parlament na mandat od sedam godina, dok se predsjedavajući bira iz reda članova po principu rotacije na period od 21 mjeseca, uzimajući u obzir njihovo etničko izjašnjavanje.²¹ U administrativnim i organizacionim pitanjima CIK-u podršku pruža Sekretarijat na čelu sa generalnim sekretarom.

¹⁷ Prijevremeni izbori za predsjednika Republike Srpske prvenstveno su regulisani Izbornim zakonom BiH iz 2001. godine i Zakonom o finansiranju političkih stranaka BiH iz 2012. godine. Osim toga, Ustav Republike Srpske sadrži odredbe o izbornim sistemu. Pravni okvir je dopunjen propisima CIK-a.

¹⁸ Izmjenama i dopunama su u izborni proces postepeno uvedene informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) i digitalizovani su određeni aspekti izborne administracije; međutim, na ovim izborima se nisu koristile nikakve informacijsko komunikacijske tehnologije. Kao odgovor na ovo nametanje, u aprilu 2024. godine, NSRS je usvojila Izborni zakon kojim se Izornoj komisiji Republike Srpske dodjeljuje isključiva nadležnost za izbore u RS-u; ovaj Zakon je Ustavni sud BiH kasnije poništio.

¹⁹ To uključuje 139 mobilnih timova za pomoć biračima koji su vezani za kuću i onima koji se nalaze u socijalnim, zdravstvenim i kazneno-popravnim ustanovama. Pored toga, formirana su četiri biračka odbora za glasanje izvan zemlje, u Austriji, Njemačkoj i Srbiji. Angažovano je dodatno osoblje u Glavnom centru za brojanje mobilnih i nepotvrđenih glasačkih listića, listića za glasanje u odsustvu i onih koji su poslani putem pošte, kao i za provjeru izbornih materijala i rezultata.

²⁰ Zakonom je propisano da državna tijela na svim nivoima organizacije moraju uključivati najmanje 40% pripadnika svakog spola. Prema uvriježenoj praksi, neke općinske izborne komisije čiji sastav nije ispunjavao ovaj uslov u pogledu spola po potrebi su izuzete od ove pravne obaveze, jer je uzeta u obzir ukupna zastupljenost spolova u cijeloj zemlji, a ne u pojedinačnim komisijama.

²¹ Nakon otvorene konkursne procedure, članove Centralne izborne komisije imenuje *ad hoc* Komisija za izbor i imenovanje, koju čine po dva predstavnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Zajedničke komisije za administrativne poslove Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i CIK-a. Nakon toga, članove CIK-a imenuje Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH. Sedam članova CIK-a uključuju dva Bošnjaka, dva Hrvata, dva Srbina i jednog predstavnika „ostalih“ zajednica.

Općinske izborne komisije su stalna tijela koja uz saglasnost CIK-a imenuju odgovarajući općinski i gradski organi na mandat od sedam godina. Broj članova općinske izborne komisije određuje se prema veličini općine i broju birača upisanih u Centralni birački spisak, a komisije imaju tri, pet ili sedam članova. Prema zakonu, općinske izborne komisije nadležne su, između ostalog, za provođenje izbora u okviru odgovarajuće izborne jedinice, određivanje biračkih mjesta, imenovanje članova biračkih odbora, kao i nadzor nad njihovim radom i obukom.

Biračke odbore čine predsjednik i dva ili četiri člana (ukupno tri ili pet osoba), koji se imenuju prije svakih izbora. Svaki predsjednik i svi članovi trebaju imati zamjenike. Dok predsjednike biračkih odbora i njihove zamjenike imenuje CIK iz reda nestranačkih kandidata, članove i njihove zamjenike u jednakom broju predlažu političke stranke koje učestvuju na izborima i imaju delegate u Narodnoj skupštini Republike Srpske. Pravo predlaganja članova biračkih odbora imali su samo SNSD i Srpska demokratska stranka (SDS), a u slučajevima kada to nisu učinili, članovi su birani sa rezervnih spiskova općinskih izbornih komisija za članove biračkih odbora iz prethodnih izbora ili putem novih javnih poziva. Većina predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, imenovana je blagovremeno, iako su neke općinske izborne komisije imale poteškoće u popunjavanju biračkih mjesta zbog niskih naknada, ranijih problema sa isplatama i nedostatka motivacije. Neposredno prije dana izbora, CIK je smijenio nekoliko imenovanih predsjednika nakon što je utvrdio da su nepodobni zbog ranijeg političkog djelovanja.²² Pojedini članovi i predsjednici također su zamijenjeni nakon što su dali ostavke. Budući da se to desilo po završetku obuke, ostavke su umanjile vrijednost i uticaj obuka. Sa pozitivne strane, neke općinske izborne komisije su izvijestile o nastojanjima da se obuke nastave provoditi sve do dana izbora.

Ukupni nivo povjerenja relevantnih aktera u nezavisnost i nepristrasnost izborne administracije razlikovao se, a posebno je bio nizak kada je riječ o biračkim odborima zbog njihovog ranijeg lošeg rada i potvrđenih nepravilnosti na prethodnim izborima.²³ Uprkos revidiranom mehanizmu imenovanja biračkih odbora uvedenom 2024. godine, neki sagovornici Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a smatrali su da su brojni članovi koje su političke stranke imenovale na prethodnim izborima ponovo imenovani za nestranačke predsjednike biračkih odbora, bez obzira na njihovo ranije političko djelovanje.

Izborna administracija je profesionalno izvršavala svoje zadatke; međutim, naišla je na nekoliko izazova u pogledu ispunjavanja određenih rokova. Zakašnjela isplata sredstava iz budžeta za potrebe CIK-a odložila je početak priprema za izbore za nekoliko sedmica, dok su pravni sporovi u postupku javne nabavke ometali tehničke pripreme i logističke operacije dostave i preuzimanja izbornog materijala.²⁴ Operativni kapaciteti CIK-a i njegova sposobnost da nezavisno izvršava svoj mandat bili su dodatno oslabljeni dugogodišnjim nedostatkom stalno zaposlenog osoblja na brojnim ključnim

²² Prije izbora, CIK je razriješio dužnosti približno 170 predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora te imenovao približno 210 novih. Na dan izbora, dodatnih oko 70 predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora razriješeno je zbog nepojavljivanja na biračkim mjestima.

²³ CIK je informisao Specijalnu izbornu posmatračku misiju ODIHR-a da su CIK kao institucija, kao i pojedini njeni članovi, tokom dužeg perioda bili meta verbalnih napada i uvreda povezanih s obavljanjem njihovih dužnosti. Nakon dana izbora, CIK se suočio i s pokušajima dovođenja u pitanje nepristrasnosti nekoliko članova, uz navode o njihovoj povezanosti s političkim strankama, kako vladajućim tako i opozicionim. Tim povodom, CIK je pokrenuo službeni postupak protiv SDS-a, SNSD-a i ZPR-a zbog širenja lažnih informacija, s pretpostavljenim ciljem dezinformisanja birača i podriivanja integriteta izbornog procesa.

²⁴ CIK je prema zakonu morao primiti tražena sredstva najkasnije 15 dana nakon raspisivanja prijevremenih izbora, tj. do 12. septembra. Međutim, Ministarstvo finansija i trezora BiH je odobrilo isplatu tek 22. septembra, omogućavajući CIK-u da donese Uputstvo o rokovima za provođenje izbornih aktivnosti koje je stupilo na snagu 25. septembra.

pozicijama u Sekretarijatu CIK-a, uslijed administrativnih i pravnih ograničenja, naročito u odjelima za pravne poslove, reviziju, komunikaciju, edukaciju i IT.²⁵

Kako bi se osigurala nezavisnost i operativna efikasnost izborne administracije, nadležni organi trebali bi pravovremeno obezbijediti adekvatna budžetska sredstva i operativnu podršku, uključujući i u periodima kada se izbori ne održavaju. Kadrovski kapaciteti Centralne izborne komisije trebali bi biti usklađeni s nadležnostima koje su joj povjerene Izbornim zakonom, uz obezbjeđivanje dovoljnog broja stručnog osoblja zaposlenog na neodređeno vrijeme.

CIK je donio nove propise i ponovo stavio na snagu neka ranija pravila o registraciji birača i kandidata, imenovanju biračkih odbora i izornoj kampanji, prilagodivši rokove i pravila prijevremenim izborima. Radi koordinacije svojih aktivnosti, CIK je održavao redovnu komunikaciju s općinskim izbornim komisijama. Međutim, pojedine općinske izborne komisije izrazile su nezadovoljstvo saradnjom s CIK-om, navodeći nedovoljno jasne smjernice i kratke rokove koji nisu odražavali operativne potrebe na terenu, što je uticalo na efikasnost i blagovremenost izbornih priprema.

Centralna izborna komisija je održavala redovne sjednice, koje su bile otvorene za posmatrače i prenošene uživo putem interneta, a snimci su bili dostupni na online platformama CIK-a. Međutim, sjednice CIK-a nisu bile blagovremeno najavljivane, uprkos zakonskoj obavezi, niti su svi akti koje je CIK usvajao, što uključuje prigovore, odluke o imenovanju predsjednika biračkih odbora, uputstva, kao i odluke i informacije koje se odnose na aktivnosti nakon izbora, bili dosljedno i sveobuhvatno objavljivani na web stranici CIK-a, što je umanjilo ukupni nivo transparentnosti. Općinske izborne komisije koje su posjetili članovi Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a u velikoj mjeri su ocijenjene kao stručne i transparentne, a njihove sjednice bile su otvorene za javnost. Općinske izborne komisije su uglavnom objavljivale svoje odluke i informacije o aktivnostima putem općinskih web stranica i oglasnih ploča, iako je u pojedinim manjim općinskim izbornim komisijama zabilježen nedosljedan pristup u tom pogledu.

Kako bi se unaprijedili transparentnost i odgovornost, Centralna izborna komisija i općinske izborne komisije trebale bi osigurati blagovremeno i sveobuhvatno objavljivanje svih relevantnih dokumenata koji se odnose na izborni proces, uključujući odluke, propise i prigovore, te osigurati efikasan pristup informacijama od javnog interesa.

Zbog vremenskih ograničenja, korišteni su video materijali koji su proizvedeni za lokalne izbore 2024. godine uz dodatna objašnjenja o specifičnostima ovih izbora, što nije pružilo dovoljno jasnoće oko popunjavanja dokumenata i zapisnika biračkih odbora. Način provođenja obuke često nije uključivao dovoljno interaktivnih elemenata i praktičnih vježbi koje bi olakšale razumijevanje ključnih procedura. CIK nije pokrenuo kampanju za edukaciju birača za ove izbore, navodeći nedostatak dodijeljenih finansijskih sredstava kao razlog. Ograničene aktivnosti na informisanju birača oslanjale su se na vizuelne materijale na web stranici CIK-a i društvenim mrežama, i bile su pretežno usmjerene na opće informacije o izborima, registraciju za glasanje izvan zemlje i aktivnosti CIK-a.

²⁵

Iako Izborni zakon definiše CIK kao nezavisno tijelo koje svoja ovlaštenja dobija isključivo od Parlamentarne skupštine BiH, kojoj direktno podnosi izvještaje, unutrašnja organizacija kadrova u okviru Sekretarijata podliježe odobrenju Vijeća ministara BiH. Sekretarijat CIK-a trenutno broji 64 člana osoblja, pri čemu taj broj uključuje i pomoćno osoblje. Na osnovu novog pravilnika CIK-a o unutrašnjoj organizaciji, nedostaje im 120 uposlenika.

VI. REGISTRACIJA BIRAČA

Pravo glasa imaju građani sa navršenih 18 godina starosti. Suprotno međunarodnim standardima i ranijim preporukama ODIHR-a, izborna prava i dalje su ograničena za osobe koje su sudskom odlukom proglašeni pravno nesposobnim, uključujući i na osnovu intelektualnih i psihosocijalnih invaliditeta.²⁶ Osobe koje služe zatvorsku kaznu ili su optužene za teška krivična djela, uključujući ratne i zločine protiv čovječnosti također nemaju pravo glasa. Samo građani sa prijavljenim stalnim prebivalištem u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu i oni koji su se opredijelili da glasaju za institucije entiteta Republika Srpska imali su pravo glasa na ovim izborima.²⁷

Centralni birački spisak (CBS) je trajan i centraliziran. Vodi ga Centralna izborna komisija, na osnovu pasivne i kontinuirane registracije birača. Birači koji imaju prebivalište u zemlji automatski se upisuju u birački spisak na osnovu svog stalnog prebivališta. Građani koji privremeno žive u inostranstvu mogu se aktivno registrovati za glasanje putem pošte ili u diplomatskim predstavništvima prije svakih izbora; u suprotnom, mogu glasati u zemlji prema posljednjem prijavljenom prebivalištu. Prema propisima CIK-a, birači koji su se registrovali da glasaju u inostranstvu na lokalnim izborima 2024. godine automatski su bili registrovani za glasanje izvan zemlje, dok su se novi birači mogli prijaviti do 14. oktobra. Biračima registrovanim za glasanje izvan zemlje koji su se vratili nakon isteka roka za prijavu bilo je omogućeno da glasaju putem nepotvrđenog glasačkog listića na biračkom mjestu u okviru svoje izborne jedinice.²⁸ Sastavljeni su posebni birački spiskovi za birače koji su zahtijevali da glasaju putem mobilne glasačke kutije.²⁹ Konačni birački spisak je zaključen 3. novembra sa 1.264.364 birača, uključujući 20.531 birača registrovanog za glasanje izvan zemlje.³⁰

Prema Izbornom zakonu, CIK-u ima isključivu odgovornost za tačnost, ispravnost i integritet Centralnog biračkog spiska. Međutim, budući da se podaci o biračima preuzimaju iz matičnog registra i drugih relevantnih javnih evidencija, tačnost Centralnog biračkog spiska u praksi zavisi od aktivnosti drugih institucija nadležnih za ažuriranje matičnog registra. Iako inkluzivnost Centralnog biračkog spiska nije dovođena u pitanje, i dalje su postojale zabrinutosti zbog značajnog broja preminulih osoba i građana koji, uprkos životu u inostranstvu, zadržavaju prijavljeno prebivalište u zemlji i ostaju upisani u birački spisak.³¹

Uz koordinisano djelovanje i jasno definisanu podjelu nadležnosti, državni organi trebali bi unaprijediti proces ažuriranja svih relevantnih registara i baza podataka kako bi se osigurala tačnost podataka u biračkom spisku. U tom cilju, trebalo bi razmotriti reviziju mehanizama za prijavu i evidentiranje smrti kako bi se omogućila blagovremena razmjena podataka i redovno ažuriranje evidencija o građanima.

²⁶ Vidjeti članove 12. i 29. [Konvencije o pravima osoba s invaliditetom \(CRPD\)](#) iz 2006. godine. Stav 48. [Općeg komentara br. 1](#) iz 2014. godine uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) navodi da „sposobnost osobe za donošenje odluka ne može biti opravdanje za isključivanje osoba s invaliditetom iz ostvarivanja njihovih političkih prava, uključujući pravo glasa, pravo kandidovanja na izborima i pravo obavljanja dužnosti člana porote“.

²⁷ Stanovnici Distrikta Brčko moraju biti državljani Republike Srpske kako bi mogli glasati na entitetskim izborima u Republici Srpskoj. Osobe sa dvojnim državljanstvom mogu glasati samo ako imaju prijavljeno prebivalište u Bosni i Hercegovini.

²⁸ Nepotvrđeni glasački listić je glasački listić identičnog izgleda i sadržaja kao i običan glasački listić koji se nakon glasanja stavlja u posebnu kovertu i koji se prebrojava nakon provjere biračkog prava.

²⁹ Ova opcija je na raspolaganju biračima koji su vezani za kuću, između ostalog i zbog invaliditeta, i onima koji su u bolnicama, staračkim domovima ili kazneno-popravnim ustanovama. Za ove izbore, ukupno 4.767 birača bilo je registrovano za glasanje putem mobilne glasačke kutije.

³⁰ CIK je odbacio 82 zahtjeva za glasanje izvan zemlje zbog nepotpune ili netačne dokumentacije.

³¹ Unosi u matične knjige mogu biti ažurirani po zvaničnom zahtjevu rođaka preminulih osoba, uključujući one koji žive u inozemstvu ili po odjavi stalnog boravišta u zemlji.

Tokom godine, birači imaju brojne mogućnosti da provjere svoje podatke na biračkim spiskovima i zatraže ispravke, bilo putem interneta ili u općinskim centrima za registraciju. Prije održavanja izbora, CIK je omogućio javni uvid u preliminarne biračke spiskove u elektronskom obliku i u štampanoj formi u općinskim centrima za registraciju birača i drugim za to određenim mjestima. Suprotno Izbornom zakonu BiH, CIK nije omogućio pristup objedinjenom preliminarnom biračkom spisku putem interneta, iako je predviđeno da se objavljuje i dva puta godišnje u godinama kada se izbori ne održavaju. CIK smatra da ovaj format ne štiti lične podatke i da nije u skladu s odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka, iako se takva navodna neusklađenost ne pojavljuje u slučaju objavljivanja štampanih primjeraka ili elektronskog pristupa na licu mjesta.³² Izborni zakon ne precizira koji podaci o biračima trebaju biti sadržani u izvodima objavljenim putem interneta, što bi CIK-u moglo poslužiti kao smjernica za usklađivanje s principima minimizacije podataka i integriteta ličnih podataka.³³

Kako je propisano zakonom, kandidati su na vlastiti zahtjev imali pravo da prije dana izbora dobiju elektronski primjerak objedinjenog biračkog spiska, dok su građanski posmatrači i birači mogli izvršiti uvid u biračke spiskove samo na općinskom nivou.³⁴ Postojeća ograničenja pristupa objedinjenim podacima iz biračkog spiska onemogućavaju smisleno nezavisno provjeravanje, čime se dovodi u pitanje transparentnost procesa registracije birača.

Kako bi se osigurao adekvatan pristup biračkom spisku i unaprijedila njegova transparentnost, Centralna izborna komisija trebala bi, u skladu sa zakonskim odredbama, periodično i prije svakih izbora objavljivati preliminarne biračke spiskove putem interneta radi javnog uvida, razvrstane po biračkim mjestima. U skladu s principima zaštite ličnih podataka, zakonodavstvo bi trebalo precizno definisati koje lične podatke birača je dozvoljeno javno objavljivati.

VII. REGISTRACIJA KANDIDATA

Da bi se kandidovali za predsjednika Republike Srpske, građani, koji su registrovani birači, moraju se izjasniti kao pripadnici jednog od tri konstitutivna naroda.³⁵ Takvi diskriminatorni zahtjevi prema građanima koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici nijednog od tri konstitutivna naroda suprotni su obavezama OSCE-a i međunarodnim standardima, uključujući praksu Evropskog suda za ljudska prava.³⁶ Potencijalni kandidati također moraju imati stalno prebivalište na teritoriji entiteta. Zakonom su isključene osobe koje su osuđene ili optužene pred međunarodnim ili domaćim sudom za genocid, zločine protiv čovječnosti ili ratne zločine. Neke kategorije državnih zvaničnika i državnih

³² Stanovište CIK-a zasnovano je na ranijoj obavijesti koju je poslala Agencija za zaštitu ličnih podataka o objavljivanju biračkog spiska za glasanje izvan zemlje na internetu; međutim, ova je obavijest izdata prije stupanja na snagu izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH kojima se propisuje da CBS mora biti javan i nalaže objavljivanje preliminarne biračkih spiskova.

³³ Nasuprot tome, zakon detaljno propisuje podatke koji se nalaze u izvodima iz biračkog spiska dostavljenim izbornim kandidatima, uključujući ime i prezime, datum rođenja, ime jednog roditelja, naziv izborne jedinice u kojoj je birač registrovan, kao i naziv i broj biračkog mjesta na kojem je upisan.

³⁴ CIK je, na njihov zahtjev, dostavio elektronske primjerke biračkog spiska dvjema političkim strankama.

³⁵ [Odluka CIK-a](#) odnosi se na „izbor predsjednika RS iz reda srpskog naroda“. Pod uslovom da su dva aktuelna potpredsjednika RS-a iz reda bošnjačkog, odnosno hrvatskog konstitutivnog naroda, predsjednik RS se bira iz konstitutivnog naroda koji nema svog predstavnika, tj. iz reda Srba.

³⁶ U stavu 7.3 [OSCE-ovog Kopenhaškog dokumenta](#) iz 1990. godine navedeno je da će države članice „garantirati univerzalno i jednako pravo glasa svim odraslim građanima“. Stavom 7.5 se države članice obavezuju da „poštuju prava građana da se kandidiraju za političku ili javnu funkciju [...] bez diskriminacije“. Vidjeti i član 21.3 [Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija \(UN\)](#), kao i članove 2. i 25. [Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima \(ICCPR\)](#). Vidjeti, između ostalog, presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetima [Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovina](#), [Zornić protiv Bosne i Hercegovine](#), [Pilav protiv Bosne i Hercegovine](#), [Šlaku protiv Bosne i Hercegovine](#) i [Kovačević protiv Bosne i Hercegovine](#).

službenika, uključujući pripadnike policije, oružanih snaga i diplomatsko osoblje, mogu se kandidovati samo ako daju ostavku ili privremeno odstupe s funkcije.

Kako je već navedeno u ranijim preporukama, diskriminatorne uslove za kandidaturu zasnovane na etničkoj pripadnosti i prebivalištu trebalo bi preispitati u skladu s međunarodnim standardima i preuzetim obavezama.

Predsjedničke kandidate mogu predložiti političke stranke i koalicije, ili se mogu kandidovati kao nezavisni kandidati. Od 25. do 29. septembra, prije nominacije kandidata, političke stranke koje su predložile kandidate i oni koji su se željeli kandidovati kao nezavisni morali su CIK-u podnijeti zahtjev za ovjeru. Podnosioci zahtjeva su bili dužni platiti taksu za ovjeru³⁷ i dostaviti minimalno 3.000 potpisa birača koji su registrovani za glasanje na izborima u Republici Srpskoj.³⁸ Međutim, u skladu sa zakonom i propisima CIK-a, svi koji su se prijavili za ove izbore bili su izuzeti od ovih zahtjeva, s obzirom na to da su već bili ovjereni za prethodne entitetske izbore. Suprotno dobrim primjerima iz međunarodne prakse, birači su mogli potpisom podržati samo jednog kandidata.³⁹ Ograničeni rok za ovjeru od pet dana i pravo birača da potpisom podrže samo jednog kandidata nepotrebno su opteretili nove učesnike na izborima.⁴⁰

Proces registracije kandidata je bio inkluzivan. Svih sedam prijavljenih subjekata ovjereni su, a šest ih je predložilo kandidate za učešće na ovim izborima, uključujući četiri kandidata političkih stranaka i dva nezavisna kandidata.⁴¹ Nije se kandidovala nijedna žena. Sudu je podnesena žalba na ovjeru kandidata SNSD-a, a apelant je tvrdio da je zahtjev potpisalo neovlašteno lice, s obzirom na osuđujuću presudu protiv g. Dodika.⁴²

VIII. IZBORNA KAMPANJA

Prema odluci CIK-a, skraćeni petnaestodnevni period kampanje za prijevremene izbore započeo je 8. novembra, a završen je 22. novembra, dan prije održavanja izbora. Sveukupno, kampanja je bila konkurentna, a učesnici su mogli slobodno voditi kampanju, uz poštivanje osnovnih sloboda izražavanja i okupljanja. SNSD i SDS vodili su kampanju putem interneta prije zvaničnog početka

³⁷ Taksa za ovjeru kandidature iznosila je 9.000 KM za nezavisne kandidate i 18.000 KM za političke stranke (4.590 EUR, odnosno 9.180 EUR prema kursu važećem u septembru, pri čemu je 1 KM iznosila 0,51 EUR). Ova taksa se refundira političkim subjektima čiji kandidat osvoji mandat ili ostvari najmanje jednu trećinu broja glasova koje je osvojio izabrani kandidat.

³⁸ Potpise podrške aplikanti moraju fizički prikupiti na propisanom obrascu i dostaviti putem elektronske aplikacije CIK-a, koja omogućava provjeru podataka birača u odnosu na CBS nakon ručnog unosa

³⁹ U stavu 196. [Smjernica ODIHR-a i Venecijanske komisije o regulisanju političkih stranaka](#) iz 2020. godine data je preporuka da „treba izbjegavati uslov da građanin potpisom smije podržati isključivo jednu stranku, jer bi takvo pravilo uticalo na njegovo/njeno pravo na slobodu udruživanja i lako bi moglo dovesti do diskvalifikacije stranaka“.

⁴⁰ Prema navodima CIK-a, deset potencijalnih podnosilaca prijava zatražilo je pristup online platformi za podnošenje prijave, a troje od njih (jedna politička stranka i dva nezavisna kandidata) nisu nastavili postupak ovjere kandidature; Izborna posmatračka misija ODIHR-a nije uspjela stupiti u kontakt s njima kako bi utvrdila razloge njihovog neučestvovanja.

⁴¹ Od pet ovjerenih političkih stranaka, četiri su predložile kandidate: Branko Blanuša – SDS, Dragan Đokanović – Savez za novu politiku (SNP), Igor Gašević – nezavisni, Siniša Karan - SNSD, Slavko Dragičević – nezavisni, Nikola Lazarević – Ekološka partija Republike Srpske (EP).

⁴² Stranka Za pravdu i red (ZPR) je podnijela žalbu Sudu BiH na ovjeru SNSD-a od strane CIK-a, tvrdeći da g. Dodik nije bio ovlašten da podnese zahtjev za ovjeru zbog osuđujuće presude. Sud je odbacio žalbu, navodeći da je u vrijeme ovjere g. Dodik bio registrovan kao ovlašteni predstavnik ove stranke. Sud je u dopisu naložio CIK-u da evidentira i provede pravne posljedice osuđujuće presude, koja mu onemogućava obavljanje službenih dužnosti, uključujući onu stranačkog predsjednika. Ustavni sud BiH je 19. novembra odbacio apelaciju kao nedopuštenu, utvrdivši da apelant nije dokazao da je CIK-ova ovjera SNSD-a za prijevremene predsjedničke izbore u Republici Srpskoj 2025. godine uticala na bilo koje njegovo ustavom zaštićeno pravo.

kampanje i na dan izborne šutnje, što je dovelo do nekoliko prigovora i izricanja novčanih kazni od strane CIK-a.⁴³

Iako obavljanje redovnih političkih aktivnosti ne bi trebalo zabranjivati prije zvaničnog početka izborne kampanje, troškove aktivnosti povezanih s kampanjom koje se realizuju od trenutka raspisivanja izbora trebalo bi uračunavati u limit troškova kampanje i uključivati u izvještaje o finansiranju kampanje, kako bi se unaprijedila transparentnost i poštivanje propisanih ograničenja.

Izbornu kampanju obilježila je opća nespремnost političkih aktera širom političkog spektra da se aktivnije uključe u kampanju. Pojedine stranke smatrale su da su izbori nametnuti od strane institucija BiH i OHR-a, dok su ih druge posmatrale kao značajno finansijsko opterećenje uoči izbora 2026. godine. Izborni favoriti, Siniša Karan iz SNSD-a i Branko Blanuša iz SDS-a, vodili su suzdržanu kampanju, a preostala četiri kandidata bila su neaktivna i manje vidljiva. Kampanja se fokusirala na pitanja nacionalnog identiteta i položaja entiteta u okviru državne strukture, te se nije bavila širim socijalnim i ekonomskim pitanjima. Oba vodeća kandidata imala su podršku koalicijskih partnera iz Narodne skupštine Republike Srpske i koristila polarizirajuću retoriku.⁴⁴ U kampanji SNSD-ovog kandidata, naglasak je stavljen na zaštitu državnosti Republike Srpske od državnih institucija i uplitanja međunarodne zajednice i OHR-a. Iskazana je i snažna podrška bivšem predsjedniku Republike Srpske i lideru SNSD-a, g. Dodiku, koji je bio istaknut u promotivnim materijalima i na događajima u okviru kampanje. U ostalim porukama kampanje, naglašena su postignuća vlade RS i data obećanja za ekonomski razvoj i infrastrukturne projekte. Nasuprot tome, kandidat SDS-a svoju je kampanju zasnivao na optužbama za korupciju i zloupotrebu vlasti od strane vladajuće stranke, uz poruke usmjerene na jednakost, pravdu, vraćanje dostojanstva, borbu protiv korupcije i pravednije upravljanje javnim resursima u interesu svih građana tog entiteta.

Kandidati su svoje poruke prenosili i nastojali pridobiti podršku birača putem društvenih mreža, organizovanjem skupova i susreta s građanima, postavljanjem bilborda te dijeljenjem letaka i drugog promotivnog materijala iz predizbornih štandova. Također su se oslanjali na svoje stranačke baze i regionalna uporišta kako bi mobilizirali biračko tijelo. Kampanja SDS-a bila je skromnija od kampanje SNSD-a zbog finansijskih poteškoća izazvanih američkim sankcijama koje su bile usmjerene na bankovne račune stranke i ukidanjem javnog finansiranja političkih stranaka (vidjeti *Finansiranje kampanje*). U dva slučaja, CIK je sankcionisao SNSD zbog zloupotrebe djece u političke svrhe na predizbornim događajima i aktivnostima.⁴⁵

Pored polarizirajućih narativa, kampanju su obilježile i zapaljive izjave, uprkos pozivima CIK-a upućenim svim strankama da se suzdrže od davanja izjava koje bi mogle izazvati tenzije.⁴⁶ Tokom skupa u Istočnom Sarajevu 10. novembra, g. Dodik je dao zapaljive izjave o Bošnjacima, tvrdeći da postoji prijetnja „islamizacije BiH“ od strane muslimanske zajednice.⁴⁷ Islamska zajednica BiH,

⁴³ CIK je zaprimio 23 prigovora: 15 na SDS, 5 na SNSD i po jednu na Socijalističku partiju (SP), ZPR i Ujedinjenu Srpsku. Izrekao je 5 sankcija, uključujući novčane kazne u iznosu od od 8.500 EUR SDS-u, 1.500 EUR g. Blanuši i 3.250 EUR SNSD-u. Zbog kršenja izborne šutnje, CIK je izrekao novčanu kaznu SDS-u u iznosu od 7.500 EUR, a SNSD-u u iznosu od 5.400 EUR.

⁴⁴ Vladajuću koaliciju čine SNSD, SP, Narodni demokratski pokret, Demokratski narodni savez, Socijalistička partija Srpske, Ujedinjena Srpska i Narodna partija Srpske. Opoziciju čine SDS, Partija demokratskog progressa, Narodni front, ZPR, Socijaldemokratska stranka, Stranka demokratske akcije i BH Zeleni.

⁴⁵ SNSD-u i njegovom kandidatu su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 6.000 EUR, odnosno 2.000 EUR.

⁴⁶ Vidjeti [saopćenje CIK-a](#) koje je objavljeno 7. novembra.

⁴⁷ Vidjeti [članak od 12. novembra](#) Radija Slobodna Evropa. Video snimci sa okupljanja koji su objavljeni na nalogima društvenih mreža ove stranke i g. Dodika kasnije su izbrisani.

Međureligijsko vijeće BiH i nekoliko visokih zvaničnika i političara osudili su ove izjave i podnijeli prijave za korištenje govora mržnje Tužilaštvu BiH i CIK-u (Vidjeti *Rješavanje izbornih sporova*).⁴⁸

Nekoliko članova vlade Republike Srpske, uključujući članicu Predsjedništva BiH iz Republike Srpske Željku Cvijanović, aktivno su učestvovali u aktivnostima u okviru kampanje SNSD-a.⁴⁹ Iako je nosiocima visokih izvršnih funkcija zakonski zabranjeno da koriste javna sredstva, uključujući prevoz, sredstva komunikacije i opremu za potrebe kampanje, to ih ne sprečava da učestvuju u aktivnostima u okviru kampanje ili javno podrže određene kandidate dok su na funkciji. Tokom kampanje, zvaničnici i predstavnici SNSD-a, zajedno s kandidatom te stranke za predsjednika, u više navrata najavljivali su nove programe finansijske podrške, finansiranje razvojnih projekata i povećanja socijalnih naknada.⁵⁰ Iako se takvim praksama ne krši zakon, one zamagljuje liniju između države i stranke, pružajući vladajućoj stranci neprimjerenu izbornu prednost, što nije u skladu s obavezama OSCE-a.⁵¹ Mnogi sagovornici Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a izrazili su zabrinutost i zbog zloupotrebe javnih resursa i pritiska na zaposlene u javnom sektoru kako bi se uticalo na njihove odluke. U jednom slučaju, kandidat SNSD-a je, u pratnji lidera stranke, nezakonito vodio kampanju u prostorijama policijske stanice u izgradnji, što je rezultiralo sankcijama CIK-a.⁵² Ograničeni finansijski resursi dostupni kandidatu kojeg su podržavale opozicione stranke, zajedno s prednostima koje proizlaze iz obavljanja javne funkcije, stvorili su neravnopravne uslove koji su pogodovali vladajućoj stranci.

Kako bi se osigurali jednaki uslovi za sve učesnike izbora, Izborni zakon trebalo bi izmijeniti kako bi se spriječila zloupotreba javnih resursa i službenog položaja od strane nosilaca funkcija i drugih zvaničnika, te zabranila dodjela budžetskih sredstava i drugih finansijskih pogodnosti nakon raspisivanja izbora. U slučajevima kršenja ovih odredbi, prema svim učesnicima i javnim zvaničnicima trebale bi se primjenjivati blagovremene i efikasne sankcije.

Nijedna žena se nije kandidovala na ovim izborima, a učešće žena u kampanji je bilo ograničeno. Samo mali broj istaknutih žena u politici, kao što su Željka Cvijanović, članica Predsjedništva BiH iz Republike Srpske, Jelena Trivić, liderka NF-a i Aleksandra Pandurević iz SDS-a bile su vidno aktivne i podržavale svoje kandidate na predizbornim događajima i putem interneta.

⁴⁸ Tužilaštvo BiH je 14. novembra uputilo predmet Okružnom javnom tužilaštvu u Istočnom Sarajevu. Vidjeti i [saopćenje](#) Međureligijskog vijeća BiH.

⁴⁹ Na primjer, ministar finansija i trezora BiH prisustvovao je 12. novembra SNSD-ovom skupu u Čelincu. Dana 10. novembra, gradonačelnik Istočnog Sarajeva i ministar vanjskih poslova BiH prisustvovali su skupu SNSD-a u Istočnom Sarajevu.

⁵⁰ Dana 9. novembra, kandidat SNSD-a i g. Dodik [obećali su pomoći](#) organizaciji Sveta Marija Magdalena, koja vodi humanitarni vrtić, iznosom od 20.000 KM. Istog dana, posjetili su parohijski dom u Tesliću, koji je u izgradnji, i tom prilikom [obećali](#) iznos od 250.000 KM do kraja mjeseca te 1 milion KM iz budžeta RS-a naredne godine. Dana 14. novembra, predsjednik SNSD-a je [navodno obećao](#) 1 milion KM za izgradnju stambene zgrade u Milićima, dok je kandidat SNSD-a [obećao](#) povećanje plata policijskim službenicima. Dana 20. novembra, na predizbornom skupu SNSD-a, gospodin Dodik [obećao](#) je povećanje penzija za 6,25 posto, s isplatama koje bi počele prije decembra.

⁵¹ Stav 5.4 [OSCE-ovog Kopenhaškog dokumenta iz 1990](#) obavezuje države članice da osiguraju „jasno razdvajanje države i političkih stranaka; posebno, političke stranke se ne smiju spajati sa državom.“ Vidjeti i Preporuku Kongresa ([CG31\(2016\)7](#)) o zloupotrebi administrativnih resursa tokom izbornih procesa: uloga izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika i javnih zvaničnika. Vidjeti i paragraf II. B. 1.1 [Zajedničkih smjernica](#) ODIHR-a i Venecijanske komisije za sprečavanje i odgovor na zloupotrebu administrativnih resursa tokom izbornog procesa iz 2016. godine, u kojem se navodi da „pravni okvir treba pružiti efikasne mehanizme zabrane organima vlasti da iskorištavaju nepravednu prednost svog položaja ...korištenjem određenih sredstava (državni ili lokalni budžet) i institucionalnih resursa.“

⁵² CIK je izrekao novčanu kaznu SNSD-u u iznosu od 2.500 EUR i g. Karanu u iznosu od 2.000 EUR zbog toga što su 20. novembra održali predizborni događaj u policijskoj stanici u Milićima, koja je u izgradnji.

Izbornim zakonom BiH nije adekvatno regulisano vođenje kampanje na internetu i društvenim mrežama. Dva vodeća kandidata koristila su ove platforme kako bi predstavili poruke i aktivnosti u okviru svojih kampanja. Kandidat SNSD-a vodio je najaktivniju kampanju na internetu putem privatnih i stranačkih naloga, uz do 25 objava dnevno na Facebooku, Instagramu i platformi X. Sličnu aktivnost na internetu imali su i njegove pristalice, g. Dodik, članica Predsjedništva BiH iz Republike Srpske i drugi istaknuti stranački zvaničnici. Objave su često opisivale dostignuća i prikazivale izbore kao izbor između SNSD-ovog kandidata i opasnosti od političke nestabilnosti. Neke poruke su uključivale negativnu retoriku protiv OHR-a. Online kampanja SDS-ovog kandidata je bila manje intenzivna, a uglavnom se sastojala od objava sa skupova i susreta s biračima u kojima su ponavljane poruke kampanje. Općenito, ton online kampanje je bio neutralan, ali je SNSD u nekim slučajevima pribjegavao korištenju zapaljive retorike.⁵³ Kandidati su objavili nekoliko oglasa u okviru kampanje na YouTube-u, Facebooku, kao i putem skočnih prozora na internetu (pop-up banneri).⁵⁴ U oba slučaja, političko oglašavanje i povezana plaćanja bili su povjereni marketinškim agencijama koje su koristile privatne, a ne stranačke naloge, što je umanjilo transparentnost dostupnih informacija u bazama podataka društvenih mreža o tome da li iza oglasa stoje izborni učesnici ili ih je finansirala treća strana.

Zakon bi trebalo izmijeniti kako bi se uredilo vođenje kampanje na internetu, uključujući plaćeno političko oglašavanje, te nadležnom tijelu osigurali adekvatni resursi za praćenje poštivanja propisa od strane relevantnih aktera i izricanje srazmjernih, efikasnih i odvraćajućih sankcija za njihovo kršenje.

IX. FINANSIRANJE KAMPANJE

Finansiranje političkih stranaka i kampanja prvenstveno je regulisano Izbornim zakonom BiH i Zakonom o finansiranju političkih stranaka BiH. Ova dva zakona nisu potpuno usklađena.⁵⁵ Pravni okvir je dopunjen propisima CIK-a.⁵⁶ Uprkos izmjenama i dopunama iz 2024. godine, regulatorni okvir za finansiranje kampanja ne osigurava transparentnost i odgovornost, a ranije preporuke ODIHR-a još uvijek nisu provedene.⁵⁷

Prema Zakonu o finansiranju političkih stranaka BiH, političke stranke imaju pravo na godišnji iznos javnih sredstava iz državnog, entitetskih i općinskih budžeta, koja se mogu koristiti i za finansiranje kampanja. U aprilu 2025. godine OHR je obustavio sve isplate budžetskih sredstava SNSD-u i njegovom koalicionom partneru Ujedinjenoj Srpskoj (US), uslovljavajući nastavak finansiranja njihovim poštivanjem Daytonskog mirovnog sporazumom.⁵⁸ Kao odgovor na to, Narodna skupština Republike Srpske je ukinula finansiranje svih političkih stranaka iz entitetskog i općinskih budžeta,

⁵³ Na primjer, SNSD je u [objavi na platformi X](#) 14. novembra, optužio Bošnjake da namjeravaju ukinuti Republiku Srpsku i uvesti šerijatski zakon.

⁵⁴ SDS-ov kandidat je imao 11 plaćenih objava na Facebook stranici za približno 1.500 EUR i 25 Google reklama od kojih 2 na YouTube kanalu. SNSD-ov kandidat je imao 6 plaćenih Facebook objava za približno 850 EUR i sveukupno je objavio 34 plaćene Google reklame, uključujući 7 video snimaka na YouTube kanalu.

⁵⁵ Na primjer, Izborni zakon BiH dozvoljava kredite i pozajmice kao valjana sredstva kampanje, dok Zakon o finansiranju političkih stranaka zabranjuje uzimanje kredita od banaka i priznaje samo donacije putem redovnih naloga stranačkih stožera.

⁵⁶ Za ove izbore CIK je primjenjivao uputstva donesena za lokalne izbore 2024. godine koja se odnose na otvaranje i korištenje posebnih bankovnih računa, kao i pravilnike o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka te predizbornom i finansijskom izvještavanju nakon izbora koje podnose učesnici na izborima.

⁵⁷ Izmjenama i dopunama iz 2024. godine uvedena je obaveza kandidata da otvore poseban bankovni račun za prihode i rashode u okviru kampanje, propisano je privremeno finansijsko izvještavanje o kampanji, a kandidatima je naloženo da u finalni izvještaj uključe donacije u gotovini i transakcije i troškove vezane za distribuiranje materijala na internetu.

⁵⁸ Vidjeti [odluku OHR-a](#) iz aprila 2025. godine.

te u maju 2025. godine usvojila Zakon o finansiranju političkih stranaka RS-a, koji se razlikovao od pravnog okvira na državnom nivou i uspostavio paralelan sistem, što je dovelo do pravne nesigurnosti.⁵⁹ Većina sagovornika Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a ocijenila je da su ove odluke u praksi pogodovala SNSD-u, budući da opozicione stranke u RS-u ne primaju značajne privatne donacije,⁶⁰ dok su sredstva koja dobijaju iz budžeta BiH minimalna zbog ograničenog broja mandata u Parlamentarnoj skupštini BiH.⁶¹ Opozicione stranke su također izrazile zabrinutost u vezi s finansiranjem Općih izbora 2026. godine, navodeći da su prijevremeni izbori za njih dodatno finansijsko opterećenje.

Kako bi se osigurali jednaki uslovi za sve učesnike u kampanji, moglo bi se razmotriti uvođenje javnog finansiranja za sve političke stranke zastupljene u entitetskim parlamentima ili refundacija troškova kampanje izbornim učesnicima, pod uslovom da osvoje minimalan broj glasova i dostave dokaz o nastalim troškovima.

Političke stranke i nezavisni kandidati mogu primati privatne donacije i koristiti vlastita sredstva za izbornu kampanju, dok su donacije javnih subjekata, anonimne donacije i većina stranih sredstava zabranjeni.⁶² Zabranjene su donacije od onih koji imaju sklopljene javne ugovore, ali se to odnosi samo na ugovore sa institucijama izvršne vlasti.⁶³ Za ove izbore, limit potrošnje je iznosio oko 380.000 KM, a zapriječena novčana kazna za njegovo prekoračenje iznosila je do 30.000 KM, što nije imalo odvratajući efekat.⁶⁴ Suprotno dobrim primjerima iz međunarodne prakse, zakonom nije regulisano vođenje kampanje od strane trećih lica.⁶⁵ Pojedine stranke koje nisu predložile kandidate informisale su članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da su imale troškove povezane s kampanjom u korist vladajuće stranke ili kandidata SDS-a.

⁵⁹ U maju 2025. godine, NSRS je ukinula Zakon RS-a o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, gradova i općina. Zakon je propisivao različita ograničenja za donacije, nije definisao zabranjene izvore finansiranja političkih stranaka i nadzor povjeravao entitetskoj izbornoj komisiji. Stranka Za pravdu i red osporila je ukidanje javnog finansiranja pred Ustavnim sudom BiH, navodeći njegovu neusaglašenost sa zakonom BiH. Ustavni sud BiH je 9. decembra suspendovao primjenu zakona do donošenja konačne odluke o njegovoj ustavnosti, ističući da njegova neposredna primjena, koja odstupa od državnog okvira za javno finansiranje političkih stranaka, prijeti narušavanjem ravnopravne političke konkurencije i može prouzrokovati nepopravljivu štetu uoči izbora 2026. godine. Ustavni sud BiH je 27. marta 2026. godine ukinuo zakon kao neustavan zbog nepostojanja javnog finansiranja političkih stranaka.

⁶⁰ Član 1. [Preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope 2003\(4\)](#) propisuje da „država treba pružati podršku političkim strankama. Državna podrška treba biti ograničena na razumne doprinose. Državna podrška može biti finansijska.“ Stav 242 Zajedničkih smjernica ODIHR-a i [Venecijanske komisije o regulisanju političkih stranaka iz 2020. godine](#) navodi da „određeni stepen javnog finansiranja treba biti dostupan svim strankama zastupljenim u parlamentu“.

⁶¹ SDS, SNSD, Partija demokratskog progresa, Demokratski savez, US i ZPR zastupljeni su u zakonodavnoj vlasti na državnom nivou.

⁶² Zabranjene su donacije drugih država, stranih političkih stranaka i stranih pravnih lica.

⁶³ Na primjer, javna preduzeća i institucije ne podliježu takvoj zabrani. CIK je obavijestio članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da provjerava da li donator ima sklopljen ugovor o javnim nabavkama koristeći različite izvore, uključujući online platformu [Akta.ba](#).

⁶⁴ Potrošnja je ograničena na 0,30 KM po registrovanom biraču.

⁶⁵ Član 6. [Preporuke Rec\(2003\)4](#) Komiteta ministara Vijeća Evrope o zajedničkim pravilima protiv korupcije u finansiranju političkih stranaka i izbornih kampanja glasi da „pravila o donacijama političkim strankama, izuzev onih koja se odnose na porezne odbitke iz člana 4., također se po potrebi trebaju primjenjivati na sve subjekte koji su direktno ili indirektno povezani sa nekom političkom strankom ili su na drugi način pod kontrolom neke političke stranke“. U stavu 256. Zajedničkih smjernica ODIHR-a i Venecijanske komisije o regulisanju političkih stranaka navodi se da „aktivnosti trećih lica ne trebaju biti bezuvjetno zabranjene.“

U skladu s dobrim primjerima iz međunarodne prakse, vođenje kampanje od strane trećih lica trebalo bi jasnije i detaljnije urediti kako bi se osigurala transparentnost finansiranja kampanje i spriječilo izbjegavanje ograničenja troškova kampanje.

Kandidati su dužni otvoriti posebne bankovne račune za transakcije u okviru kampanje. Privremeni izvještaji i finalni izvještaji podnose se najkasnije tri dana prije izbora, odnosno u roku od 30 dana od objavljivanja konačnih izbornih rezultata. U skladu sa zakonskom obavezom, svi kandidati su 20. novembra dostavili privremene finansijske izvještaje, koje je CIK objavio već 21. novembra, čime je povećana transparentnost.⁶⁶ Međutim, prema svemu sudeći, dostavljeni finansijski izvještaji ne odražavaju u potpunosti stvarne troškove kampanje, uključujući oglašavanje putem internet koje su plaćali izborni učesnici, političke stranke koje su ih predložile ili angažovane marketinške agencije.

Iako CIK ima mandat da nadzire finansiranje kampanja, pregleda finansijske izvještaje i vodi istrage zbog kršenja propisa, nije utvrđen rok za završetak tog pregleda. CIK je obavijestio članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da ne raspolaže dovoljnim ljudskim i finansijskim resursima za provođenje efikasnog i blagovremenog nadzora, te da nije bio u mogućnosti pratiti troškove kampanje, zbog čega se ponekad oslanjao na informacije dobijene od građanskih posmatrača.⁶⁷ Time je umanjena je efikasnost mehanizma nadzora i sankcionisanja. Nedovoljan nadzor, zajedno s nepostojanjem regulative o kampanji koju vode treća lica, ograničio je transparentnost, odgovornost i integritet finansiranja kampanje.

Kako bi se unaprijedila efikasnost nadzora nad finansiranjem kampanje, te u skladu s ranijim preporukama, kapacitete Centralne izborne komisije trebalo bi dodatno ojačati kako bi se osiguralo djelotvorno praćenje finansiranja kampanje i provođenje istraga u vezi s mogućim nepravilnostima. Zakon bi trebao jasno propisati rokove u kojima je Centralna izborna komisija dužna izvršiti reviziju svih finansijskih izvještaja i blagovremeno objaviti rezultate tih revizija.

X. MEDIJI

Medijska scena je dinamična, sa velikim brojem medija koji su registrovani i posluju u Republici Srpskoj, od kojih mnogi imaju značajnu publiku širom BiH i šire regije. Online mediji i društvene mreže, posebno Facebook, imaju sve veći uticaj i u velikoj mjeri oblikuju javno mnijenje. Velika većina medija u Republici Srpskoj podijeljena je duž stranačkih linija kada se radi o uredničkoj politici i sadržaju, a mnogi od njih promovišu vladajući SNSD, dok ga drugi kritikuju. Nedostatak transparentnosti u pogledu vlasništva nad medijima, što je suprotno dobrim primjerima iz međunarodne prakse i ranijim preporukama ODIHR-a, može dovesti do političkog uticaja na izvještavanje.⁶⁸

⁶⁶ Prema izvještajima kandidata, pet kandidata je prijavilo da nisu ništa potrošili na vođenje kampanje, dok je SNSD naveo iznos od 190.347 KM. SNSD je naveo i 129.000 KM u donacijama, SDS je prijavio iznos od 20 KM, a ostali nisu prijavili nikakve troškove. Kazne za nepodnošenje izvještaja iznose do 10.000 KM.

⁶⁷ CIK je izvijestio da trenutno vrši pregled izvještaja o finansiranju izbornih kampanja iz 2022. godine.

⁶⁸ Alternativna TV je navodno povezana sa Igorom Dodikom, sinom Milorada Dodika, što, kako tvrdi nekoliko sagovornika Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a, utiče na njihovo izvještavanje o SNSD-u. Prema [Media Ownership Monitoru](#), osam vlasnika velikih medija u BiH, uključujući javne emitere, imaju tržišni udio od 89,29 %, dok njihov tržišni udio bez javnih emitera iznosi 80,14 %, što predstavlja veliki rizik. Vidjeti član 6.d. [Zajedničke deklaracije UN-a, OSCEa, OAS-a i ACHPR-a o nezavisnosti i raznovrsnosti medija u digitalnoj eri](#) i [Preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope državama članicama o medijskom pluralizmu i transparentnosti vlasništva nad medijima](#).

Ustavima BiH i RS garantuje se sloboda izražavanja. Suprotno međunarodnim standardima, uvreda i kleveta su ponovo kriminalizirane u Republici Srpskoj 2023. godine, uz propisane novčane kazne.⁶⁹ Iako je protiv novinara i medijskih kuća navodno podnesena 41 krivična prijava, do danas niko nije optužen niti osuđen.⁷⁰ Ova zakonska ograničenja, u kombinaciji sa prijetnjama medijima i izolovanim fizičkim napadima, negativno utiču na medijsko okruženje, što dovodi do autocenzure medijskih radnika.⁷¹ Osim toga, visokorangirani političari iz SNSD-a često vrijeđaju i etiketiraju novinare.⁷² Narodna skupština Republike Srpske je 2025. godine usvojila zakon o transparentnosti neprofitnih organizacija, koji se primjenjuje i na mnoge medije koji su registrovani kao neprofitne organizacije, zbog čega se mnogi nezavisni mediji plaše za svoju finansijsku održivost i opstanak.⁷³ Ustavni sud BiH je poništio ovaj zakon u maju 2025. godine.

Kako bi se zaštitili sloboda izražavanja i sigurnost medijskih radnika, klevetu i uvredu trebalo bi dekriminalizovati. Također je potrebno preduzeti mjere koje bi spriječile zloupotrebu tužbi za klevetu protiv medijskih radnika.

U skladu s Izbornim zakonom BiH i Zakonom o komunikacijama, državna Radio-Televizija Bosne i Hercegovine (BHRT) i entitetska Radio-Televizija Republike Srpske (RTRS), kao javni emiteri, dužni su osigurati jednak pristup besplatnim terminima emitovanja i jednake uslove za plaćeno oglašavanje za sve kandidate.⁷⁴ Pravilnik Regulatorne agencije za medije (RAK) za izbore 2024. godine ostaje primjenjiv i predviđa za šest kandidata istu količinu besplatnog medijskog prostora kao

⁶⁹ U stavu 47. [Općeg komentara br. 34](#) uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, države se pozivaju da „razmotre dekriminalizaciju klevete“. U [Hitnim komentarima ODIHR-a iz 2023. godine na Nacrt krivičnih djela protiv časti i ugleda u Republici Srpskoj](#) navodi se da „krivične osude, s obzirom na njihov krajnje negativan efekat, same po sebi ugrožavaju slobodu izražavanja. Čak i krivične novčane kazne predstavljaju nesrazmjerno ugrožavanje te time doprinose kršenju ili čine kršenje prava na slobodu izražavanja.“.

⁷⁰ [Član 208a Krivičnog zakonika](#) propisuje novčane kazne u rasponu od 1.000 do 3.000 KM. Glavni tužilac RS-a informisao je članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da su od ponovne kriminalizacije klevete do 1. novembra 2025. godine podnesene 264 krivične prijave za klevetu (114 u Banjoj Luci, 26 u Bijeljini, 50 u Doboju, 46 u Istočnom Sarajevu, 4 u Prijedoru i 24 u Trebinju), od kojih 41 protiv novinara i medijskih kuća. Pored toga, podnesena je 31 krivična prijava u vezi sa zaštitom časti i ugleda, od kojih 6 protiv medijskih radnika. Dodatno, portal *capital.ba* i *BN TV* suočavaju se s više građanskih tužbi za klevetu koje su uglavnom pokrenuli članovi SNSD-a i članovi porodice g. Dodika.

⁷¹ U [oktobru 2024. godine](#), glavna i odgovorna urednica portala *Spin Info* Sanja Vasković podvrgnuta je ispitivanju policije Republike Srpske nakon prijave za klevetu koju je podnio Mladen Kovačević, vlasnik kompanije Mraz sa sjedištem na Palama, koja je, prema navodima, korištena u slučaju korupcije povezanim sa Zavodom za zapošljavanje RS-a ; u avgustu 2025. godine, istraživačka novinarka zaposlena na RTRS-u, Nataša Miljanović-Zubac privedena je od strane Granične policije BiH, vidjeti [Izjavu OSCE-ove predstavnice za slobodu medija i Misije OSCE-a u BiH o pravnom postupku protiv Nataše Miljanović Zubac](#); u [septembru 2025.](#) godine, načelnik policije u Zvorniku podnio je prijavu za klevetu protiv informativnog portala *Drina Media*.

⁷² Vidjeti [Media Freedom Rapid Response Monitor](#); [Izveštaje Safe Journalists](#); [Izjavu predstavnice za slobodu medija Ribeiro i šefa Misije OSCE-a u BiH Aggelera o prijetnjama upućenim medijima od strane predsjednika Republike Srpske Dodika](#). Osnovni sud u Banjoj Luci je [30. novembra 2025. godine](#) donio prvostepenu presudu kojom je utvrđeno da je načelnik općine Šipovo, Milan Kovač, diskriminisao novinare Alenu Beširević i Haruna Dinarevića vrijeđajući i ponižavajući ih tokom telefonskog razgovora.

⁷³ Vidjeti [Zakon o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija](#). Nekoliko sagovornika Specijalne misije za posmatranje izbora ODIHR-a je utvrdilo da su pretjerani zahtjevi u pogledu izvještavanja i dodatne finansijske obaveze obeshrabrile medije i civilno društvo u Republici Srpskoj. Vidjeti [Zajedničko mišljenje ODIHR-a i Venecijanske komisije iz 2023. godine o Nacrtu zakona Republike Srpske o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija](#), u kojem se navodi da, „s obzirom na ozbiljne nedostatke u samom nacrtu zakona, ODIHR i Venecijanska komisija pozivaju vlasti Republike Srpske da u potpunosti preispitaju njegovo usvajanje“. Vidjeti i [saopćenje Komesara Vijeća Evrope za ljudska prava](#), kao i [saopćenje organizacije Media Freedom Rapid Response](#), u kojima se usvajanje takvog zakona osuđuje kao dodatno nazadovanje slobode udruživanja i slobode izražavanja u Republici Srpskoj nakon ponovne kriminalizacije klevete.

⁷⁴ U skladu s metodologijom ODIHR-a za izborne posmatračke misije, Specijalna izborna posmatračka misija ODIHR-a nije provodila monitoring medija te stoga nije u mogućnosti procijeniti da li su javni emiteri poštivali zakonske obaveze.

što je to bilo za kandidate na lokalnim izborima.⁷⁵ Dugotrajni finansijski problemi BHRT-a negativno su uticali na radnu atmosferu tokom kampanje i na kraju dovele do protesta novinara i aktivista civilnog društva koji je održan 27. novembra ispred Parlamentarne skupštine BiH.⁷⁶

Način finansiranja javnog radiotelevizijskog servisa na državnom i entitetskom nivou trebao bi osigurati stabilno, kontinuirano i predvidivo finansiranje, kao i nesmetan rad tih medija.

Iako su i BHRT i RTRS poštovali zahtjev da kandidatima osiguraju besplatan medijski prostor tokom kratke 14-dnevne kampanje, nisu svi kandidati iskoristili tu mogućnost.⁷⁷ Samo je SNSD objavio plaćene političke oglase na RTRS-u. Osim toga, sagovornici Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a su naveli da je izvještavanje RTRS-a o izborima uglavnom bilo posvećeno okupljanjima i skupovima SNSD-a na kojima se pojavljivao g. Dodik, što je negativno uticalo na povjerenje aktera u nepristranost ovog emitera. To je, u kombinaciji s ograničenim brojem plaćenih političkih oglasa emitovanih u privatnim medijima, ograničilo dostupnost nepristrasnih informacija biračima. Osim toga, RTRS nije organizovao debate među kandidatima, a nijedan kandidat nije prihvatio poziv BHRT-a za učešće u debatama, čime su birači bili uskraćeni za mogućnost da direktno uporede stavove kandidata.

U skladu sa ranijim preporukama, svi javni emiteri trebali bi osigurati ravnomjerno i uravnoteženo izvještavanje o izbornim kandidatima u informativnim i uredničkim programima emitovanim u uduarnim terminima, uz već osigurani besplatni medijski prostor, kako bi birači mogli donijeti odluku na osnovu potpunih informacija. Zakonske obaveze koje se odnose na nepristrasno i uravnoteženo izvještavanje o izbornim kandidatima trebale bi se primjenjivati i na njihove web stranice i naloge na društvenim mrežama.

Regulatorna agencija za komunikacije (RAK) je regulatorno tijelo za elektronske medije nadležno za rješavanje prigovora povezanih s medijima i izricanje sankcija za kršenja propisa. Više sagovornika Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a dovelo je u pitanje efikasnost i nepristrasnost RAK-a.⁷⁸ Suprotno dobrim primjerima iz međunarodne prakse i uprkos ranijim preporukama ODIHR-a, RAK nije vršio monitoring medijskog sadržaja povezanog s izborima, navodeći nedostatak kapaciteta i ljudskih resursa. RAK razmatra prigovore koji se odnose na izvještavanje elektronskih medija tokom izborne kampanje, a Vijeće za štampu i online medije razmatra prigovore na sadržaj povezan s izborima objavljen u štampanim i online medijima. Ova tijela nisu objavila informacije o eventualno zaprimljenim prigovorima, iako postoji zakonodavni okvir koji garantuje pristup informacijama od javnog značaja. RAK je informisao članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da je

⁷⁵ [Pravilnikom RAK-a iz 2024. godine](#) propisuje se da svaki kandidat ima pravo na tri minute besplatnog medijskog prostora na svakom javnom emiteru, kao i isti vremenski prostor na privatnim emiterima u RS-u ukoliko odluče ponuditi besplatan prostor, te na do 15 minuta plaćenog političkog oglašavanja sedmično na svakom javnom emiteru i 30 minuta na svakom privatnom emiteru tokom kampanje.

⁷⁶ Dva javna emitera u pravnom su sporu u vezi sa finansijskim obavezama, pri čemu BHRT optužuje RTRS da ne uplaćuje svoj dio RTV takse u zajednički budžet javnog radiotelevizijskog sistema BiH, dok RTRS optužuje BHRT da s RTRS-om ne dijeli prihode od marketinga. BHRT ima dug od [21 milion KM](#) prema Evropskoj radiodifuznoj uniji. Budžet BiH za 2025. godinu nije predvidio finansijsku podršku BHRT-u, [što je izazvalo proteste](#). BHRT, BH Novinari, Media Centar, kao i međunarodne medijske organizacije, [uputili su apel vlastima BiH](#) da podrže BHRT. Vidjeti i [poziv predstavnika OSCE-a za slobodu medija i Misije OSCE-a na hitno djelovanje radi zaštite funkcionisanja i nezavisnosti Radio-televizije Bosne i Hercegovine](#).

⁷⁷ Tako su se biračima na BHRT-u obratili samo Dragan Đokanović i Nikola Lazarević, dok su Branko Blanuša, Dragan Đokanović, Siniša Karan i Nikola Lazarević iskoristili besplatan medijski prostor na RTRS-u.

⁷⁸ Aktuelni direktor RAK-a je Draško Milinović, koji je ranije bio direktor RTRS-a, te u periodu od 2006. do 2014. godine radio pod vodstvom g. Dodika i njegove vlade. U [Godišnjem izvještaju RAK-a za 2024. godinu](#) spominje se samo devet kršenja: šest slučajeva kršenja Programskih standarda i uslova dozvole i tri slučaja kršenja Kodeksa o programskim sadržajima, bez navođenja pojedinosti. U poglavlju o lokalnim izborima održanim 2024. godine, spominje se samo broj zaprimljenih prigovora, bez objašnjenja o kojoj vrsti prigovora se radi.

zaprimio dva prigovora; jedan je odbačen jer nije bio u nadležnosti Agencije, a u vrijeme pisanja ovog izvještaja nisu bile javno dostupne informacije o ishodu drugog prigovora.

Kako bi se osigurao efikasan pravni lijek i pristup informacijama koje su od javnog interesa, zakon bi trebao propisati jasne rokove za hitno odlučivanje o prigovorima povezanim s medijima, kao i blagovremeno objavljivanje sveobuhvatnih informacija o prigovorima zaprimljenih tokom izbornog perioda.

U skladu s ranijim preporukama, Regulatornoj agenciji za komunikacije moglo bi se povjeriti provođenje sveobuhvatnog monitoringa svih emitera tokom izborne kampanje radi procjene njihovog poštivanja obaveza uravnoteženog i nepristrasnog izvještavanja.

XI. RJEŠAVANJE IZBORNIH SPOROVA

CIK razmatra prigovore koji se odnose na određene vrste kršenja pravila vođenja kampanje, uključujući govor mržnje, zloupotrebu administrativnih resursa i kršenje medijskih pravila od strane političkih subjekata, kao i žalbe na odluke općinskih izbornih komisija, dok općinske izborne komisije odlučuju o prigovorima vezanim za registraciju birača i druga pitanja povezana s kampanjom.⁷⁹ Pravo na podnošenje prigovora i žalbi ograničeno je na birače i izborne kandidate čija su prava povrijeđena, međutim CIK je dužan pokrenuti postupak po službenoj dužnosti nakon zaprimanja informacija o kršenjima propisa. Ipak, obavijest CIK-a kojom se odbija pokretanje ili nastavak postupka po službenoj dužnosti ne može se osporavati pred sudom jer ne predstavlja formalnu odluku.⁸⁰ Na odluke CIK-a se može uložiti žalba Apelacionom odjeljenju Suda BiH kao najvišoj instanci, ali ne podliježu sve odluke CIK-a sudskoj kontroli, što je suprotno obavezama OSCE-a.⁸¹ Zakon propisuje hitno rješavanje sporova, u skladu s međunarodnim standardima. Ipak, povjerenje javnosti u nezavisnost i nepristrasnost pravosuđa i tijela koja donose odluke i dalje je nisko.⁸²

Kako bi se unaprijedila efikasnost rješavanja izbornih sporova, moglo bi se razmotriti omogućavanje građanskim posmatračima izbora prava na podnošenje formalnih prigovora pred izbornim komisijama i nadležnim sudovima.

CIK je na otvoren način razmatrao prigovore i rokovi su uglavnom poštovani. Iako CIK vodi javnu bazu podataka o prigovorima i žalbama, ona nije sveobuhvatna i ne ažurira se redovno, što ograničava transparentnost. Osim toga, tekstovi prigovora i odluka nisu objavljavani, što je u suprotnosti sa ranijim preporukama ODIHR-a.⁸³ Prije izbornog dana, CIK je zaprimio oko 35 prigovora i 30 informacija o navodnim kršenjima, koje su uglavnom podnosili članovi civilnog društva, na osnovu

⁷⁹ Prigovori izbornim komisijama i žalbe CIK-u moraju se podnijeti u roku od 72 sata; općinske izborne komisije i CIK donose odluke u roku od 48 sati po isteku 24-satnog perioda za odgovor, a CIK može produžiti ovaj rok za najviše pet dana u složenim predmetima. Sud BiH rješava žalbe u roku od tri dana.

⁸⁰ U svojoj [odluci](#) od 19. februara 2025. godine, Apelaciono odjeljenje Suda BiH zauzelo je stav da Transparency International, koji je dostavio informacije o navodnoj zloupotrebi državnih resursa, nema pravo podnošenja prigovora ili žalbi prema Izbornom zakonu; nakon izbora, žalba je bila u postupku pred Ustavnim sudom.

⁸¹ Vidjeti stav 18. [OSCE-ovog dokumenta iz Moskve](#) iz 1991. godine.

⁸² Prema [Radnom dokumentu](#) Evropske komisije iz 2025. godine, potrebno je uložiti dodatne napore na izgradnji povjerenja javnosti i unapređenju nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa.

⁸³ CIK razvija online platformu za podnošenje prigovora i žalbi, koja je trenutno u fazi testiranja. Nakon odluke Agencije za zaštitu ličnih podataka iz oktobra 2025. godine, CIK ne objavljuje imena podnosilaca prigovora kada je riječ o fizičkim licima.

kojih je CIK pokretao postupke po službenoj dužnosti.⁸⁴ Većina sporova odnosila se na vođenje kampanje prije njenog zvaničnog početka, zloupotrebu javnih resursa, govor mržnje i imenovanje rukovodstva biračkih odbora. CIK je izrekao novčane sankcije u pet slučajeva protiv SNSD-a i SDS-a zbog vođenja preuranjene kampanje.⁸⁵ CIK je također izrekao sankcije SNSD-u u još nekoliko slučajeva, uključujući jedan koji se odnosio na navodno korištenje govora mržnje od strane g. Dodika, povodom čega je CIK pokrenuo i postupak po službenoj dužnosti, sedam slučajeva objavljivanja promotivnih materijala s djecom, uglavnom na društvenim mrežama, te jedan slučaj zloupotrebe javnih resursa.⁸⁶ Neki od ovih predmeta riješeni su nakon dana izbora. CIK je također razmatrao jednu žalbu na odluku općinske izborne komisije, koja je odbijena kao neosnovana,⁸⁷ te razmotrio i šest prigovora koji su se odnosili na imenovanje predsjednika biračkih odbora, pri čemu je pet odbijeno u meritumu, a jedan je prihvaćen.⁸⁸

Apelaciono odjeljenje Suda BiH razmatralo je 13 žalbi na odluke CIK-a i sve ih odbilo, uključujući i žalbe na sankcije koje je CIK izrekao SNSD-u zbog govora mržnje i objavljivanja promotivnih materijala s djecom. Suprotno ranijim preporukama ODIHR-a, sudske rasprave u izbornim sporovima nisu bile javne, a sud je naveo da veliki broj predmeta tokom izbornog perioda čini održavanje javnih rasprava nepraktičnim. U skladu sa zakonom, sudske odluke su objavljivane, iako ne u formatu prilagođenom korisnicima i ne uvijek blagovremeno. Žalbe na odluke CIK-a prvo se podnose CIK-u, koji je dužan kontaktirati uključene strane. Time se dodatno povećava opterećenje CIK-a i usporava postupak, što uključuje i poštovanje zakonskih rokova.

Kako bi se unaprijedila efikasnost rješavanja izbornih sporova, žalbe na odluke Centralne izborne komisije mogle bi se podnositi direktno sudu.

Ustavni sud BiH ne razmatra izborne sporove, ali odlučuje o predmetima koji se odnose na povrede temeljnih prava pojedinaca nakon što su iscrpljena sva druga pravna sredstva.⁸⁹ Prije izbora, Sud je razmatrao nekoliko žalbi koje su se odnosile na određena pitanja povezana s okolnostima i političkim kontekstom izbora (vidjeti *Opći i politički kontekst*). Među predmetima koje je Sud razmatrao bila je i apelacija na ovjeru SNSD-a od strane CIK-a, koja je odbačena kao nedopuštena na vanrednoj plenarnoj sjednici održanoj 19. novembra, četiri dana prije dana izbora. Sud je 27. novembra poništio pojedine odredbe zaključaka Narodne skupštine Republike Srpske od 22. avgusta 2025. godine, između ostalog i one kojima se odbacuju odluke CIK-a i suda o prestanku mandata bivšeg predsjednika Republike Srpske, kao i odredbu kojom se nalaže priprema rezolucije o

⁸⁴ Većinu informacija o navodnim kršenjima podnijeli su članovi Koalicije „Pod lupom“ i Transparency International. Prema informacijama koje je objavio CIK, svi predmeti su razmotreni; međutim, u slučajevima kada nije utvrđeno kršenje, CIK nije objavljivao svoja obrazloženja, već je samo naveo da je odgovor dostavljen podnosiocu.

⁸⁵ Ovi slučajevi su se odnosili na preuranjeno vođenje kampanje na društvenim mrežama i u tradicionalnim medijima. U jednom slučaju, predsjednički kandidat SDS-a i njegova stranka kažnjeni su zbog objavljivanja video snimka na Facebook stranici stranke. U druga dva slučaja, SNSD je kažnjen zbog preuranjenog vođenja kampanje od strane njegovih članova kako bi podržali predsjedničkog kandidata SNSD-a. CIK je i SDS-u izrekao novčanu kaznu u iznosu od 7.000 KM zbog vođenja kampanje na društvenim mrežama, postupajući po službenoj dužnosti na osnovu informacija koje je dobio od Koalicije „Pod Lupom.“

⁸⁶ SNSD i njegov kandidat kažnjeni su novčanim kaznama u iznosu od 5.000 KM, odnosno 4.000 KM, zbog posjete policijskoj stanici u Milićima.

⁸⁷ U tom predmetu, CIK je potvrdio odluku općinske izborne komisije kojom je odbijen prigovor uz obrazloženje da podnosilac nije imao biračko pravo na izborima u RS-u te stoga nije ispunjavao uslove za članstvo u biračkom odboru.

⁸⁸ CIK je usvojio prigovor u kojem se navodi da su tri imenovana predsjednika biračkih odbora bili povezani sa SNSD-om te stoga nisu ispunjavali uslove za obavljanje funkcije predsjednika biračkog odbora.

⁸⁹ Ustavni sud BiH informisao je članove Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a da je ukupno 13.500 predmeta još uvijek neriješeno, pri čemu se većina odnosi na ostavinske i porodične-pravne predmete u kojima Sud može dosuditi samo simboličnu naknadu.

samoopredjeljenju.⁹⁰ Sud je također zaprimio četiri apelacije koje su se odnosile na imenovanje privremene vlade Republike Srpske, o kojima je odlučeno nakon izbora.⁹¹

Ustavni sud BiH trenutno ne radi u punom kapacitetu zbog odbijanja Narodne skupštine Republike Srpske da imenuju sudije, što se, prema navodima, dovodi u vezu s nepriznavanjem odluka Suda od strane vlasti RS-a.⁹² Zbog toga, Veliko vijeće, koje čine isključivo domaće sudije, nije funkcionalno; uprkos tome, Sud je povećao broj plenarnih sjednica, a predmeti povezani s izborima uglavnom su rješavani blagovremeno.⁹³

XII. POSMATRANJE IZBORA

Zakonom je propisano posmatranje izbora u zemlji i inostranstvu od strane građanskih i međunarodnih organizacija, kao i posmatrača koje imenuju kandidati. Kako bi se povećala transparentnost, zakonom je posmatračima omogućen pristup cjelokupnom izbornom procesu uz osiguravanje njihovih prava, uključujući pravo da zatraže informacije i dokumente, prisustvuju sjednicama izbornih komisija na svim nivoima, pristupe svim izbornim prostorijama i izvijeste izborne komisije o nepravilnostima. U skladu sa zakonom, CIK je registrovao sve međunarodne i građanske posmatrače koji su podnijeli zahtjev za akreditaciju. Politički subjekti mogli su zatražiti akreditaciju ili pri CIK-u radi posmatranja njegovog rada ili pri općinskim izbornim komisijama u kojima su izborni učesnici namjeravali vršiti posmatranje.

CIK je na inkluzivan način akreditovalo 529 građanskih posmatrača, 100 međunarodnih posmatrača i 25 posmatrača koje su predložili kandidati. Općinske izborne komisije su akreditovale oko 4.243 posmatrača iz političkih subjekata. Među organizacijama građanskih posmatrača, Koalicija za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“ bila je najveća grupa koja je provodila dugotrajne aktivnosti posmatranja širom entiteta, prvenstveno usmjerene na predizborno okruženje, nepravilnosti u kampanji i izborne pripreme. Transparency International BiH angažovao je dugoročne posmatrače za praćenje finansiranja izborne kampanje i zloupotrebe javnih resursa. Obje organizacije objavile su javne izvještaje o svojim nalazima prije dana izbora, čime su doprinijele transparentnosti i integritetu izborne kampanje. Iako organizacije građanskih posmatrača uglavnom nisu nailazile na prepreke u svom radu, njihovi posmatrači su u pojedinim slučajevima prijavili poteškoće pri pristupu određenim općinskim izbornim komisijama u predizbornom periodu, kao i biračkim mjestima na dan izbora. Pojedini posmatrači Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a također su nailazili na poteškoće u obavljanju svojih aktivnosti na dan izbora, što ukazuje na nedovoljno poznavanje procedura među članovima biračkih odbora.

⁹⁰ Sud je obustavio postupak u odnosu na drugu rečenicu odredbi 6, 7 i 8 Zaključaka Narodne skupštine Republike Srpske, budući da ih je NSRS u međuvremenu stavila van snage.

⁹¹ Delegati iz Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH podnijeli su apelacije koje su se odnosile na zakonitost imenovanja premijera i vlade Republike Srpske. Ustavni sud BiH je 23. januara 2026. godine utvrdio da su odluke o imenovanju bile neustavne, navodeći da su donesene na osnovu akata koje je g. Dodik donio nakon prestanka njegovog mandata predsjednika Republike Srpske.

⁹² Nakon odlaska jednog sudije u mirovinu u novembru 2022. godine i ostavke drugog u januaru 2024. godine pod pritiskom vlasti Republike Srpske, Narodna skupština Republike Srpske nije imenovala njihove zamjene. Sud je u junu 2023. godine [izmijenio](#) svoja pravila kako bi omogućio donošenje odluka i u odsustvu sudija iz RS-a ili FBiH. U skladu sa [Mišljenjem](#) Venecijanske komisije iz 2024. godine, Sud je u maju 2024. dodatno [izmijenio](#) svoja pravila kako bi sudijama koji ispune uslove za odlazak u mirovinu omogućio da ostanu na funkciji do imenovanja njihovih zamjenika. Narodna Skupština Republike Srpske je u oktobru 2025. godine stavila van snage Zakon o neprimjenjivanju odluka Ustavnog suda.

⁹³ Prema pravilima Suda, plenarne sjednice čine svi sudci, odnosno četiri koja bira Predstavnički dom Federacije Bosne i Hercegovine, dva koja bira NSRS i troje međunarodnih sudaca koje imenuje predsjednik Evropskog suda za ljudska prava. Za donošenje odluka na plenarnoj sjednici potrebna je većina glasova svih sudija.

Izborna administracija na svim nivoima trebala bi osigurati nesmetan pristup svih akreditovanih posmatrača cjelokupnom izbornom procesu. U tu svrhu, Centralna izborna komisija trebala bi unaprijediti obuke kako bi se članovi biračkih odbora bolje upoznali s pravima posmatrača.

XIII. DAN IZBORA

U skladu s metodologijom za izborne posmatračke misije, članovi Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a nisu vršili sistematsku ili sveobuhvatnu procjenu procedura na dan izbora. Na ograničenom broju posjećenih biračkih mjesta, proces je ocijenjen kao profesionalan, dobro organizovan i uredan. Sva posmatrana biračka mjesta bila su u potpunosti popunjena osobljem, uprkos početnoj zabrinutosti o mogućem nedostatku osoblja. Većina predsjednika i članova biračkih odbora imali su iskustvo sa prethodnih izbora i prošli su obuku, te se činilo se da poznaju procedure, koje su uglavnom poštovane na posjećenim biračkim mjestima.

U skladu sa propisima, glasačke kabine su bile okrenute otvorenom stranom prema unutrašnjosti prostorije, kao osiguranje protiv bilo kakve kontrole glasanja. No, na posjećenim biračkim mjestima, ovakav položaj glasačkih kabina često nije mogao garantovati tajnost glasanja. U svim takvim slučajevima, strane glasačkih kabina bile su isuviše otvorene, što je osobama koje su stajale u blizini omogućavalo uvid u unutrašnjost i primoravalo birače da na druge načine prekrivaju svoje glasačke listiće kako bi zaštitili tajnost glasanja. Članovi Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a primijetili su da na pojedinim posjećenim biračkim mjestima glasačke kutije nisu bile propisno zapečaćene, pri čemu su pečati često bili labavo pričvršćeni. U većini posjećenih prostorija za glasanje nije omogućen pristup osobama s invaliditetom.

Kako bi se osigurala tajnost glasanja, potrebno je preispitati unutrašnji raspored biračkih mjesta, kao i izgled i položaj glasačkih kabina.

Žene su bile dobro zastupljene u biračkim odborima na malom broju posmatranih biračkih mjesta, a članovi Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a su primijetili prisustvo stranačkih posmatrača, dok su građanski posmatrači bili prisutni samo u ograničenom broju slučajeva. Koalicija za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“ angažovala je više od 400 posmatrača, koji su pratili rad gotovo 20 posto biračkih mjesta širom Republike Srpske. Koalicija je uspostavila pozivni centar za prijavu nepravilnosti i redovno objavljivala saopćenja za javnost o svojim nalazima.⁹⁴

Tokom dana, CIK je redovno objavljivao najnovije informacije o procesu glasanja i izlaznosti birača, čime je povećao transparentnost.⁹⁵ Prema tim izvještajima, otvaranje nekih biračkih mjesta je kasnilo zbog snježnih padavina i nestanka električne energije, dok je glasanje na jednom biračkom mjestu, koje nije bilo otvoreno na vrijeme, odgođeno.⁹⁶ Na konferenciji za medije održanoj u 21:00 h, CIK je izvijestio da je zaprimio ukupno 76 prigovora u vezi s izbornim procesom, uključujući tri prigovora na dan izbora (koji su riješeni bez prekidanja izbornog procesa).⁹⁷ CIK je u 23:00 sata na svojoj web stranici objavio prve preliminarne rezultate, razvrstane po biračkim mjestima, čime je omogućena javna kontrola. Objavljeno je da je izlaznost birača bila 35,78 posto.

⁹⁴ Vidjeti [Saopćenja za medije koje je izdala Pod Lupom](#).

⁹⁵ CIK je prikupljao podatke od općinskih izbornih komisija i objavljivao podatke o izlaznosti na redovnim biračkim mjestima.

⁹⁶ Glasanje na biračkom mjestu br. 068B005 „Korićani“ u općini Kneževo odgođeno je za 30. novembar, jer biračko mjesto zbog nepristupačnosti nije moglo biti otvoreno, a općinska izborna komisija nije bila u mogućnosti blagovremeno dostaviti izborni materijal.

⁹⁷ Prigovori su uloženi na biračkim mjestima u Laktašima, Bijeljini i Banja Luci.

A. AKTIVNOSTI NAKON DANA IZBORA

Prema preliminarnim rezultatima, kandidat SNSD-a osvojio je 50,39 posto glasova, a drugoplasirani kandidat 48,22 posto. U svom postizbornom obraćanju, g. Dodik je, zajedno s kandidatom SNSD-a, proglasio pobjedu, zahvalio biračima i predstavio izborni rezultat kao odgovor birača na, prema njihovim navodima, nastojanja vlasti BiH i OHR-a da uruše Republiku Srpsku. Lider SDS-a, Jovica Radulović, zajedno sa svojim kandidatom i drugim opozicionim strankama, nije priznao rezultate izbora, pozivajući se na navodnu izbornu prevaru velikih razmjera i nalaze građanskih posmatrača.⁹⁸ SDS je također saopćio da ne priznaje izborne rezultate te najavio da će zatražiti ponovno brojanje glasova u četiri općine: Doboju, Zvorniku, Laktašima i Bratuncu.

Nakon dana izbora, CIK je razmotrio 24 slučaja povezana s kršenjem izborne šutnje i izrekao šest sankcija. Dvije sankcije izrečene su SNSD-u, između ostalog zbog poziva biračima koje je predsjednik te stranke uputio tokom gostovanja u jutarnjem programu „Jutro“ na televiziji *Prva TV*, dok su četiri sankcije izrečene SDS-u, uglavnom zbog vođenja kampanje na društvenim mrežama. Pored toga, CIK-u je dostavljeno sedam prijava koje su se odnosile na kršenje procedura na biračkim mjestima na dan izbora.⁹⁹ Podneseno je i osam žalbi na odluke gradske izborne komisije Doboju kojima su prigovori SDS-a u vezi s radom biračkih odbora odbijeni kao neosnovani ili nedopušteni.¹⁰⁰ CIK je također razmatrao žalbu na odluku općinske izborne komisije Sokolac kojom su SNSD-u izrečene sankcije zbog obećavanja novčanih nagrada tokom kampanje.

CIK je do 30. novembra završio proces brojanja glasova putem nepotvrđenih glasačkih listića, glasova birača koji su glasali u odsustvu, putem mobilnih timova i izvan BiH.¹⁰¹ Nakon toga, utvrdivši odstupanja i proceduralne nepravilnosti, CIK je po službenoj dužnosti naložio kontrolno brojanje rezultata na 26 biračkih mjesta u četiri općine radi usklađivanja utvrđenih odstupanja. Pored toga, na osnovu indicija o falsifikovanim potpisima birača, CIK je biračke spiskove sa 145 biračkih mjesta u 19 općina uputio na grafološko vještačenje potpisa birača.¹⁰² Na osnovu ovog postupka provedeno je dodatno kontrolno brojanje rezultata na 50 biračkih mjesta u pet općina.¹⁰³ Prema navodima CIK-a, grafološko vještačenje ukazalo je na određene nepravilnosti u postupku identifikacije birača, uključujući značajan broj birača kojima je omogućeno glasanje bez važećih identifikacionih

⁹⁸ Građanska posmatračka organizacija „Pod lupom“ analizirala je određene pokazatelje i utvrdila obrasce mogućih nepravilnosti, uključujući statistički značajna odstupanja u izlaznosti birača koja ukazuju na moguće zloupotrebe identiteta birača, visok procenat nevažećih glasačkih listića na pojedinim biračkim mjestima, kao i natprosječan broj glasova za jednog kandidata, što ukazuje na moguće manipulacije rezultatima. Na to dodatno upućuju neslaganja između preliminarnih rezultata na biračkim mjestima i rezultata ponovnog brojanja na više od polovine biračkih mjesta na kojima je izvršeno ponovno brojanje glasova. Vidjeti [preliminarnu procjenu](#) Koalicije i njena saopćenja nakon izbora od [24. i 31. decembra](#).

⁹⁹ CIK je prigovore prosljedio nadležnim općinskim izbornim komisijama.

¹⁰⁰ CIK je ove predmete vratio Gradskoj izbornoj komisiji Doboju na ponovno razmatranje.

¹⁰¹ Prije brojanja glasačkih listića birača registrovanih za alternativne načine glasanja, osoblje Glavnog centra za brojanje izvršilo je provjeru biračkih spiskova kako bi potvrdilo pravo birača da glasaju na ove načine i utvrdilo eventualne slučajeve mogućeg višestrukog glasanja, kao i provjeru drugog izbornog materijala radi potvrđivanja tačnosti izbornih rezultata. Ukupno su 64 birača glasala putem glasačkog listića za glasanje u odsustvu, 262 putem nepotvrđenog glasačkog listića, 4.049 putem mobilne glasačke kutije, 39 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, a 4.899 putem pošte. Pored toga, 1.966 paketa s glasačkim listićima za glasanje putem pošte, koje je CIK poslao registrovanim biračima, vraćeno je kao neuručeno. Ukupno 1.021 koverta s glasačkim listićima pristiglim putem pošte odbijena je prije verifikacije zbog neispunjavanja zakonskih uslova. Nakon verifikacije, ukupno 8.260 glasačkih listića iz svih kategorija potvrđeno je i upućeno na brojanje.

¹⁰² Radi se o biračkim mjestima u općinama Banja Luka, Bileća, Berkovići, Bratunac, Doboju, Gacko, Han Pijesak, Istočna Ilidža, Istočno Novo Sarajevo, Jezero, Kalinovik, Laktaši, Lopare, Modriča, Ribnik, Srbac, Ugljevik, Vlasenica i Zvornik.

¹⁰³ Ukupno je provedeno kontrolno brojanje glasačkih listića na 76 biračkih mjesta: 1 biralište u Banja Luci, 31 u Doboju, 8 u Laktašima, 1 u Loparama, 1 u Ugljeviku i 34 u Zvorniku. Iako je CIK u ovom posljednjem slučaju prvobitno naložio kontrolno brojanje za 51 biralište, naknadno je usvojio ispravku naloga o kontrolnom brojanju te iz postupka izuzeo jedno biračko mjesto čiji su rezultati već ranije bili predmet ponovnog brojanja.

dokumenata, što upućuje na moguće falsifikovanje potpisa birača i izborne manipulacije.¹⁰⁴ Iako su ove aktivnosti CIK-a bile od ključnog značaja za utvrđivanje eventualnih ozbiljnih nepravilnosti, CIK nije objavio zaključak koji se odnosi na postupak vještačenja, uključujući njegov obim, razloge za njegovo provođenje i kontrolna brojanja koja su iz njega proizašla, što je umanjilo transparentnost njegove odluke. Pored toga, CIK je naložio provjeru glasačkih listića iz mobilnih glasačkih kutija zbog činjenice da određen broj listića nije sadržavao sigurnosne elemente, poput pečata ili potpisa biračkog odbora, što ukazuje na ozbiljne proceduralne propuste mobilnih timova.

CIK je 15. decembra, nakon isteka zakonskog roka, objavio utvrđene rezultate izbora.¹⁰⁵ Istovremeno je po službenoj dužnosti naložio ponovno brojanje rezultata na dodatnih 57 biračkih mjesta u šest općina, na osnovu nepravilnosti utvrđenih tokom postupka grafološkog vještačenja biračkih spiskova.¹⁰⁶ Zakonom je propisano da se zahtjevi za ponovno brojanje podnose u roku od 72 sata nakon što CIK objavi utvrđene rezultate izbora.¹⁰⁷ CIK također može po službenoj dužnosti naložiti ponovno brojanje. Iako zakon propisuje kriterije za zahtjeve za ponovno brojanje koje podnose učesnici u izbornom procesu, ne utvrđuje jasne i objektivne kriterije za ponovno ili kontrolno brojanje koje CIK nalaže po službenoj dužnosti, čime se Komisiji ostavljaju široka diskreciona ovlaštenja bez dovoljnih zaštitnih mehanizama protiv proizvoljnog odlučivanja. Nakon objave rezultata, SDS je podnio jedan zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića na 140 biračkih mjesta, koji je odbijen kao neosnovan; žalba na tu odluku također je odbijena kao neosnovana.¹⁰⁸

Kako bi se osigurali integritet i dosljednost procesa utvrđivanja izbornih rezultata, zakon bi trebao propisati jasne, objektivne i sveobuhvatne kriterije za sve vrste ponovnog i kontrolnog brojanja, uključujući i ona koja po službenoj dužnosti nalaže Centralna izborna komisija.

CIK je 24. decembra donio odluku o poništavanju izbora na 136 biračkih mjesta u 17 izbornih jedinica, što je obuhvatilo više od 84.000 registrovanih birača.¹⁰⁹ Odluka je zasnovana na različitim utvrđenim nepravilnostima koje su uticale na izborni rezultat, uključujući falsifikovane potpise birača, glasanje birača bez važećih identifikacionih dokumenata, brojanje nevažećih listića kao važećih, dodavanje i oduzimanje glasova kandidatima, kao i nestanak biračkog spiska na jednom biračkom mjestu u Brčko Distriktu, što je onemogućilo potvrđivanje rezultata tog biračkog mjesta.¹¹⁰

¹⁰⁴ Iako se u nalogu CIK-a za provođenje grafološkog vještačenja navodi 145 biračkih odbora, u naknadnoj odluci CIK-a broj 05-1-07-1-1199/2025 o djelimičnom poništavanju prijevremenih predsjedničkih izbora, usvojenoj 24. decembra, navodi se da su materijali ukupno 270 biračkih odbora bili predmet ovog vještačenja i upoređivanja potpisa birača s potpisima sadržanim u službenim evidencijama registra identifikacionih dokumenata. Prema ovoj odluci, određeni oblik falsifikovanja potpisa utvrđen je na 107 biračkih mjesta.

¹⁰⁵ U skladu s Pravilnikom CIK-a o provođenju izbora u BiH, CIK je dužan utvrditi i objaviti izborne rezultate najkasnije u roku od 20 dana od dana održavanja izbora. Uputstvom CIK-a o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti, usvojenim 22. septembra, kao krajnji rok za to određen je 13. decembar. Nakon toga, kako je propisano zakonom, konačni rezultati moraju biti potvrđeni u roku od 30 dana od dana izbora, po isteku rokova za podnošenje prigovora i ponovno brojanje. U izuzetnim slučajevima, ovaj rok može biti produžen za 15 dana. Apelaciono odjeljenje Suda BiH odbilo je [žalbu](#) SDS-a na odluku CIK-a o izbornim rezultatima, uključujući navodne nepravilnosti prije i na dan izbora na 140 biračkih mjesta, uz obrazloženje da SDS može tražiti pravni lijek putem zahtjeva za ponovno brojanje.

¹⁰⁶ Radi se o 20 biračkih mjesta u Doboju, 16 u Laktašima, 18 u Zvorniku te po jedno u Bileći, Bratuncu i Gacku.

¹⁰⁷ Zahtjev za ponovno brojanje mogu podnijeti općinske izborne komisije, političke stranke i nezavisni kandidati za izborne jedinice u kojima su učestvovali na izborima. Akreditovani posmatrači mogu zatražiti ponovno brojanje za biračko mjesto koje su posmatrali, a takav zahtjev može podnijeti i grupa od najmanje 50 birača za biračko mjesto na kojem su registrovani.

¹⁰⁸ Još jedan zahtjev koji je podnio birač odbijen je kao preuranjen.

¹⁰⁹ Radi se o 13 biračkih mjesta u Bratuncu, 31 u Doboju, 24 u Laktašima, 53 u Zvorniku, 2 u Milićima i Prijedoru te po jedno biračko mjesto u Banja Luci, Bileći, Brčko Distriktu, Gacku, Loparama, Nevesinju, Osmacima, Rudom, Stanarima, Ugljeviku i Vlasenici.

¹¹⁰ Prema odluci [CIK-a o poništavanju izbora](#), na navedenim biračkim mjestima evidentirano je 908 birača koji su glasali bez važećeg identifikacionog dokumenta. Utvrđeno je i da je ukupno 731 glas nepravilno obrađen i pripisan kandidatima, pri čemu su 474 glasa dodana kandidatu SNSD-a, dok je 257 glasova oduzeto kandidatu SDS-a.

CIK je svoju odluku uputio Apelacionom odjeljenju Suda BiH, koje je odbilo dvije žalbe SDS-a i SNSD-a na odluku o poništenju izbora, čime je odluka potvrđena i postala pravosnažna 30. decembra. Nakon toga, CIK je zakazao ponovljene izbore za 8. februar 2026. godine. Nakon ponovljenih izbora, CIK je 13. februara 2026. objavio i potvrdio konačne izborne rezultate, pri čemu je ukupna izlaznost birača iznosila 35,77 posto. Kandidat SNSD-a osvojio je 50,53 posto glasova, dok je drugoplasirani kandidat osvojio 48,09 posto glasova.

XIV. PREPORUKE

Ove preporuke, na način na koji su sadržane kroz cijeli tekst, ponuđene su sa ciljem daljeg unapređenja provođenja izbora u Bosni i Hercegovini i podrške nastojanjima da se oni u potpunosti usklade sa obavezama i opredjeljenjima OSCE-a, kao i sa drugim međunarodnim obavezama i standardima demokratskih izbora. Ove preporuke trebaju biti shvaćene u kombinaciji sa ranijim preporukama ODIHR-a koje još uvijek nisu provedene. ODIHR je spreman pomoći vlastima u Bosni i Hercegovini da dalje unaprijede izborni proces i da provedu preporuke sadržane u ovom i prethodnim izvještajima.¹¹¹

A. PRIORITETNE PREPORUKE

1. Potrebno je provesti sveobuhvatnu reviziju pravnog okvira, u skladu s ranijim preporukama, kako bi se ispunile sve preostale preporuke ODIHR-a i otklonile postojeće nedosljednosti. U skladu s obavezama OSCE-a i najboljim primjerima iz međunarodne prakse, takva revizija trebala bi biti otvorena, inkluzivna i zasnovana na konsultacijama, te provedena dovoljno prije održavanja izbora.
2. Kako bi se osigurale nezavisnost i operativna efikasnost izborne administracije, nadležni organi trebali bi pravovremeno obezbijediti adekvatna budžetska sredstva i operativnu podršku, uključujući i u periodima kada se izbori ne održavaju. Kadrovski kapaciteti Centralne izborne komisije trebali bi biti usklađeni s nadležnostima koje su joj povjerene Izbornim zakonom, uz obezbjeđivanje dovoljnog broja stručnog osoblja zaposlenog na neodređeno vrijeme.
3. Kako bi se osigurao adekvatan pristup biračkom spisku i unaprijedila njegova transparentnost, Centralna izborna komisija trebala bi, u skladu sa zakonskim odredbama, periodično i prije svakih izbora objavljivati preliminarne biračke spiskove na internetu radi javnog uvida, razvrstane po biračkim mjestima. U skladu s principima zaštite ličnih podataka, zakonodavstvo bi trebalo precizno definisati koji lični podaci birača mogu biti javno objavljeni.
4. Zakon bi trebalo izmijeniti kako bi se uredilo vođenje kampanje na internetu, uključujući plaćeno političko oglašavanje, te nadležnom tijelu osigurali adekvatni resursi za praćenje poštivanja propisa od strane relevantnih aktera i izricanje srazmjernih, efikasnih i odvraćajućih sankcija za njihovo kršenje.
5. Kako bi se unaprijedila efikasnost nadzora nad finansiranjem kampanje, te u skladu s ranijim preporukama, kapacitete Centralne izborne komisije trebalo bi dodatno ojačati kako bi se osiguralo djelotvorno praćenje finansiranja kampanje i provođenje istraga u vezi s mogućim nepravilnostima. Zakon bi trebao jasno propisati rokove u kojima je Centralna izborna

¹¹¹ Prema stavu 25. Istanbulslog dokumenta OSCE-a iz 1999. godine, države članice OSCE-a obavezale su se „da će blagovremeno razmatrati rezultate procjene izbora i preporuke ODIHR-a.”

komisija dužna izvršiti reviziju svih finansijskih izvještaja i blagovremeno objaviti rezultate tih revizija.

6. U skladu sa ranijim preporukama, svi javni emiteri trebali bi osigurati ravnomjerno i uravnoteženo izvještavanje o izbornim kandidatima u informativnim i uredničkim programima emitovanim u udarnim terminima, uz već osigurani besplatni medijski prostor, kako bi birači mogli donijeti odluku na osnovu potpunih informacija. Zakonske obaveze koje se odnose na nepristrasno i uravnoteženo izvještavanje o izbornim kandidatima trebale bi se primjenjivati i na njihove web stranice i naloge na društvenim mrežama.
7. Kako bi se osigurali integritet i dosljednost procesa utvrđivanja izbornih rezultata, zakon bi trebao propisati jasne, objektivne i sveobuhvatne kriterije za sve vrste kontrolnog i ponovnog brojanja, uključujući i ona koja po službenoj dužnosti nalaže Centralna izborna komisija.

B. DRUGE PREPORUKE

Izborna administracija

8. Kako bi se unaprijedili transparentnost i odgovornost, Centralna izborna komisija i općinske izborne komisije trebale bi osigurati blagovremeno i sveobuhvatno objavljivanje svih relevantnih dokumenata koji se odnose na izborni proces, što uključuje odluke, propise i prigovore, te osigurati efikasan pristup informacijama od javnog interesa.

Registracija birača

9. Uz koordinisano djelovanje i jasno definisanu podjelu nadležnosti, državni organi trebali bi unaprijediti proces ažuriranja svih relevantnih registara i baza podataka kako bi se osigurala tačnost podataka u biračkom spisku. U tom cilju, trebalo bi razmotriti reviziju mehanizama za prijavu i evidentiranje smrti kako bi se omogućila blagovremena razmjena podataka i redovno ažuriranje evidencija o građanima.

Registracija kandidata

10. Kako je već navedeno u ranijim preporukama, diskriminatorne uslove za kandidaturu zasnovane na etničkoj pripadnosti i prebivalištu trebalo bi preispitati u skladu s međunarodnim standardima i preuzetim obavezama.

Izborna kampanja

11. Kako bi se osigurali jednaki uslovi za sve učesnike izbora, Izborni zakon trebalo bi izmijeniti kako bi se spriječila zloupotreba javnih resursa i službenog položaja od strane nosilaca funkcija i drugih zvaničnika, te zabranila dodjela budžetskih sredstava i drugih finansijskih pogodnosti nakon raspisivanja izbora. U slučajevima kršenja ovih odredbi, prema svim učesnicima i javnim zvaničnicima trebale bi se primjenjivati blagovremene i efikasne sankcije.

Finansiranje kampanje

12. Iako obavljanje redovnih političkih aktivnosti ne bi trebalo zabranjivati prije zvaničnog početka izborne kampanje, troškove aktivnosti povezanih s kampanjom koje se realizuju od trenutka raspisivanja izbora trebalo bi uračunavati u limit troškova kampanje i uključivati u izvještaje o finansiranju kampanje, kako bi se unaprijedila transparentnost i poštivanje propisanih ograničenja.

13. Kako bi se osigurali jednaki uslovi za sve učesnike u kampanji, moglo bi se razmotriti uvođenje javnog finansiranja za sve političke stranke zastupljene u entitetskim parlamentima ili refundacija troškova kampanje izbornim učesnicima, pod uslovom da osvoje minimalan broj glasova i dostave dokaz o nastalim troškovima.
14. U skladu s dobrim primjerima iz međunarodne prakse, vođenje kampanje od strane trećih lica trebalo bi jasnije i detaljnije urediti kako bi se osigurala transparentnost finansiranja kampanje i spriječilo izbjegavanje ograničenja troškova kampanje.

Mediji

15. Kako bi se zaštitili sloboda izražavanja i sigurnost medijskih radnika, klevetu i uvredu trebalo bi dekriminalizovati. Također potrebno je preduzeti mjere koje bi spriječile zloupotrebu tužbi za klevetu protiv medijskih radnika.
16. Način finansiranja javnog radiotelevizijskog servisa na državnom i entitetskom nivou trebao bi osigurati stabilno, kontinuirano i predvidivo finansiranje, kao i nesmetan rad tih medija.
17. Kako bi se osigurao efikasan pravni lijek i pristup informacijama koje su od javnog interesa, zakon bi trebao propisati jasne rokove za hitno odlučivanje o prigovorima povezanim s medijima, kao i blagovremeno objavljivanje sveobuhvatnih informacija o prigovorima zaprimljenih tokom izbornog perioda.
18. U skladu s ranijim preporukama, Regulatornoj agenciji za komunikacije moglo bi se povjeriti provođenje sveobuhvatnog monitoringa svih emitera tokom izborne kampanje radi procjene njihovog poštivanja obaveza uravnoteženog i nepristrasnog izvještavanja.

Rješavanje izbornih sporova

19. Kako bi se unaprijedila efikasnost rješavanja izbornih sporova, moglo bi se razmotriti omogućavanje građanskim posmatračima izbora prava na podnošenje formalnih prigovora pred izbornim komisijama i nadležnim sudovima.
20. Kako bi se unaprijedila efikasnost rješavanja izbornih sporova, žalbe na odluke Centralne izborne komisije mogle bi se podnositi direktno sudu.

Posmatranje izbora

21. Izborna administracija na svim nivoima trebala bi osigurati nesmetan pristup svih akreditovanih posmatrača cjelokupnom izbornom procesu. U tu svrhu, Centralna izborna komisija trebala bi unaprijediti obuke kako bi se članovi biračkih odbora bolje upoznali s pravima posmatrača.

Dan izbora

22. Kako bi se osigurala tajnost glasanja, potrebno je preispitati unutrašnji raspored biračkih mjesta, kao i izgled i položaj glasačkih kabina.

PRILOG I: REZULTATI IZBORA

Ukupan broj registrovanih birača	1.264.366
<i>Broj birača registrovanih da glasaju u inostranstvu (putem pošte i lično)</i>	20.531
<i>Broj birača registrovanih za glasanje putem mobilne glasačke kutije</i>	4.767
Ukupan broj datih glasova (<i>izlaznost</i>)	452.219 (35,77 posto)
Broj važećih glasova	444.014
Broj nevažećih glasačkih listića	8.205

Kandidat (naveden prema redoslijedu na glasačkom listiću)	Broj glasova	Postotak
Dragan Đokanović – Savez za novu politiku (SNP)	2.028	0,46
Branko Blanuša – Srpska demokratska stranka (SDS)	213.512	48,09
Igor Gašević – nezavisni kandidat	1.364	0,31
Siniša Karan – Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD)	224.382	50,53
Slavko Dragičević – nezavisni kandidat	1.068	0,24
Nikola Lazarević – Ekološka partija Republike Srpske (EP)	1.660	0,37

Izvor: [Rezultati izbora, web stranica CIK-a](#)

PRIOLOG II: SPISAK POSMATRAČA U MEĐUNARODNOJ IZBORNOJ POSMATRAČKOJ MISIJI

Članovi osnovnog tima Specijalne izborne posmatračke misije ODIHR-a

Mátyás Eörsi	Šef misije	Mađarska
Desislava Hristova		Bugarska
Marcela Mašková		Češka Republika
Olga Švepešová Blat'áková		Češka Republika
Mariam Tabatadze		Gruzija
Mariam Chubabria		Gruzija
Elissavet Karagiannidou		Grčka
Dimash Alzhanov		Kazahstan
Ahmad Rasuli		Kirgistan
Veronica Laputska		Poljska
Michał Ostańkiewicz		Poljska
Paweł Jurczak		Poljska
Mišo Imamović		Srbija
Saša Pokrajac		Srbija
Branislav Solovic		Slovačka
Noah Lane		SAD

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe

Bernd Vöhringer	Šef delegacije.	Njemačka
Samira Huseynova	Kongres	Azerbajdžan
Jana Fischerová	Kongres	Češka Republika
Ott Kasuri	Kongres	Estonija
Dominique Lévêque	Kongres	Francuska
Mathilde Girardi	Sekretarijat Kongresa	Francuska
Stéphanie Poirel	Sekretarijat Kongresa	Francuska
György Illés	Kongres	Mađarska
James Moloney	Kongres	Irska
Giammaria Milani	Član delegacije	Italija
Emvin Bartolo	Kongres	Malta
Marcin Gołaszewski	Kongres	Poljska
Grațiela Dumitrescu	Sekretarijat Kongresa	Rumunija
Karin Thomasson	Kongres	Švedska
Zana Gümüş	Kongres	Turska
Iuliia Vusenko	Kongres	Ukrajina

Evropski parlament

Sérgio Humberto	Šef delegacije	Portugal
Blagoj Klimov	Politički savjetnik	Bugarska
Tanya Bolneva Mihaylova	Sekretarijat EP	Bugarska
Davor Ivo Stier	MEP	Hrvatska
Raffaele Luise	Sekretarijat EP	Italija
Ivars Ijabs	MEP	Latvija

O ODIHR-U

Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) je glavna institucija OSCE-a za pružanje pomoć državama učesnicama “da osiguraju puno poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, da se pridržavaju vladavine prava, da unapređuju principe demokratije i (...) da grade, jačaju i štite demokratske institucije, kao i promovišu toleranciju širom cijelog društva” (Helsinški dokument iz 1992. godine). Ovo se zove ljudska dimenzija OSCE-a.

ODIHR, sa sjedištem u Varšavi (Poljska), formiran je kao Ured za slobodne izbore na samitu u Parizu 1990. godine i počeo je sa radom u maju 1991. godine. Godinu dana kasnije ime Ureda je promijenjeno kako bi se odrazio prošireni mandat koji je obuhvatio i ljudska prava i demokratizaciju. Danas ima više od 150 zaposlenih.

ODIHR je vodeća agencija u Evropi u oblasti **posmatranja izbora**. Svake godine koordinira i organizira raspoređivanje i angažovanje na hiljade posmatrača kao bi se procijenilo da li se izbori u regiji OSCE-a provode u skladu s obavezama i opredjeljenjima OSCE-a, drugim međunarodnim obavezama i standardima za demokratske izbore te sa domaćim zakonodavstvom. Njegova jedinstvena metodologija omogućava detaljan uvid u cjelokupan izborni proces. Putem projekata pomoći, ODIHR pomaže zemljama učesnicama da unaprijede svoj izborni okvir.

Aktivnosti Ureda u vezi sa **demokratizacijom** obuhvataju: vladavinu prava, zakonodavnu podršku, demokratsko upravljanje, migracije i slobodu kretanja, kao i jednakost spolova. ODIHR godišnje implementira brojne ciljne programe pomoći, težeći razvoju demokratskih struktura.

ODIHR također pomaže zemljama učesnicama u ispunjavanju njihovih obaveza da unaprijede i štite **ljudska prava i osnovne slobode** u skladu s obavezama OSCE-a o ljudskoj dimenziji. Ovo se ostvaruje kroz rad sa raznim partnerima u cilju promicanja saradnje, izgradnje kapaciteta i davanja stručne pomoći u tematskim oblastima, uključujući ljudska prava u borbi protiv terorizma, jačanje zaštite ljudskih prava osoba koje su žrtve trgovine ljudima, edukaciju i obuku o ljudskim pravima, monitoring i izvještavanje o ljudskim pravima, i ljudska prava i sigurnost žena.

Na području **tolerancije i nediskriminacije**, ODIHR daje podršku zemljama učesnicama u jačanju njihovog odgovora na zločine iz mržnje i slučajeve rasizma, ksenofobiju, antisemitizam i druge oblike netolerancije. Aktivnosti ODIHR-a u vezi sa tolerancijom i nediskriminacijom su fokusirane na sljedeće oblasti: zakonodavstvo, obuka agencija za provođenje zakona, monitoring, izvještavanje i naknadne radnje kao odgovor na zločine i slučajeve motivisane mržnjom, kao i na obrazovne aktivnosti u cilju promovisanja tolerancije, poštovanja i međusobnog razumijevanja.

ODIHR pruža savjete zemljama učesnicama vezano uz njihove politike djelovanja u odnosu na Rome i Sinte. Promoviše izgradnju kapaciteta i povezivanje zajednica **Roma** i **Sinta** i podstiče učešće predstavnika Roma i Sinta u tijelima koja donose odluke o politikama djelovanja.

Sve aktivnosti ODIHR-a provode se uz snažnu koordinaciju i saradnju sa zemljama učesnicama OSCE-a, institucijama OSCE-a i terenskim aktivnostima, kao i drugim međunarodnim organizacijama.

Više informacija dostupno je na internet stranici ODIHR-a (www.osce.org/odihhr).